

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGY ÉVRE 180.000 K
 EGYES SZÁM ÁRA: 4000 KORONA
 MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19
 TELEFÓN: JÓZSEF 12-76

Huskáé lesz a miskolci mandátum

A legujabb miskolci hírek

Miskolc, dec. 6.

(Saját tudósítónk; telefonjelentése.) Reggel 8 órakor fogtak hozzá a szavazatok megszámlálásához. Az első választási körzetben, amelyről úgy tudták, hogy az *Tarnay főúriasság*, a szavazatok így alakultak:

Borbély-Maczkya	141
Huska	386
Tarnay	295

A második körzetben, az úgynevezett *ébredők*-*zetben* így alakultak a szavazatok:

Borbély-Maczkya	378
Huska	315
Tarnay	135

Az ötödik körzetben délelőtt befejezték a szavazatok összeszámlálását. Az eredmény itt a következő:

Borbély-Maczkya	129
Huska	351
Tarnay	125

Délben 12 órakor három körzetnek, az 1., 2. és 3. körzetnek a szavazatai meg voltak számlálva, az összesítés szerint a helyzet ez volt:

Borbély-Maczkya	639
Huska	1053
Tarnay	555

Délután felült órákor befejezték a szavazatok összeszámlálását és hét körzet közül az első, második, ötödik és hetedik körzetben. Ennek a négy körzetnek az összesítése szerint a szavazatok aránya a következő volt:

Borbély-Maczkya	1022
Huska	1374
Tarnay	691

Nem fejezték még be a szavazatok összeszámlálását a harmadik, negyedik és a hatodik körzetben. Ezekről a körzetekről köztudomású, hogy ezek *Huska-ébredők* körzetei, úgyhogy azt hiszik, hogy ezekben akkora előnyt szerez Huska, hogy elnyeri az abszolút többséget.

Délután két órakor a szavazatok állása a következő: Négy körzetben fejezték be a szavazatok összeszámlálását, az 1., 2., 5. és 7. körzetben. Ezekben a szavazatok így alakultak:

	Borbély-Maczkya	Huska	Tarnay
1. körzet	141	386	295
2. "	378	315	135
3. "	125	351	129
7. "	322	205	110

A negyedik körzetben még folynak a számlálás. Ebben a körzetben eddig összeszámláltak

Borbély-Maczkya	152
Huskára	306
Tarnayra	111 szavazatot.

A szavazatok állása tehát délután két órakor:

Borbély-Maczkya	1118
Huska	1563
Tarnay	771

A még össze nem olvasott körzetek szavazatainak túlnyomó része Huska-párti. Az általános szavazat-többséghez 150 szavazat fog hiányozni Huskának.

A városban orjási érdeklődéssel várják az eredményeket. A közönség százával tölong a Reggeli Hírlap szerkesztősége előtt és lelkes örömmel fogadja Huska előretérését.

A honmentés paródiája

Írta: Dr. VÁZSONYI VILMOS

Budapest uccáit pónteken a rendőrség szállta meg. E nagyszerű felkészültség figyelmeztette a polgárokat, hogy az atyai kormány örökdió, résen van és elszánt erővel letöri a forradalmi törekvéseket.

Mulatságos volt ez a hűhó, a honmentésnek ez a kómikus paródiája. A demokratikus ellenzék az alkotmány teljességéért, a jogrendért, a jogegyenlőségért, a közszabadságért harcol a jog, az erkölcs és a szellem fegyvereivel. *A mi sorainkban nincsenek fegyverreltegetők*, nincsenek alföldi brigádérosok és nincsenek kettőskereszt-verszövetségesek. Eteközök, fitkos eskükkel engedelmességre kötelezettek, vérbíróság alá tartozók. A mi soraink nem élvezik a szabad igazgatás kiváltságát. Mi közöttünk nincsenek a bűnözés potyázói, akik azzal a gyáva számtással követik el a gonoszságot, hogy ezért nem jár büntetés, legfeljebb amnesztia, szökés vagy felmentés.

Lehet-e olyan elfogult ember a polgárság körében, aki nem tudja, hogy *eszendők óta harcolunk azok ellen a forradalmi erők ellen, amelyek a kormány hátvédjét képeztek* és amelyekkel alaposan végezni soha nem mert. Hiszen a kormányt minden lépésre, amelyet a konszolidáció felé tett, valóságos kényszeríteni kellett és sohasem végzett egész munkát; a jobboldali forradalmi erőkkel mindig megalkudott. Amidőn a miniszterelnöknek egy Kornhauser nevű szegény kereskedő számára, akit a kaszányában törvénytelenül fogva tartottak, védelmet kértem, a miniszterelnök úr megígérte a szigorú megtorlást, de aki ellen az eljárás megindult, a nyilvánosság előtt azt állította, hogy ő viszont ugyanakkor megnyugtatóst kapott, hogy visszanyeri katonai rangját. A hadügyminiszter úr

vallomásában büszkén hivatkozik arra, hogy a Kovács-testvérek ügye miatt feloszlatták a kettőskereszt-verszövetséget, de azt elfelejti, hogy ebben az ügyben is *nekem és társaimnak kellett a kormányt eljárásra szorítanom*. Az urak előttünk a meglepettet játszóttak, mintha halvány sejtelmük sem lett volna arról, mi is az a kettőskereszt-verszövetség, mi az esküjének szövege és milyen a vérbíróság. Mintha nem tudták volna, hogy miniszterviselt férfiak, főhivatalnokok tagjai ennek a szövetségnek. Arról sem szolt a krónika, hogy két esztendő óta a Kovács-testvérek bűnügye, miután a tanuk egy része a bevált módszer szerint indokolás nélkül visszavonta vallomását, máig sem került főtárgyalásra. A hadügyminiszter úr arra az óvatosságra is büszke, hogy bizonyos jobboldali puccsmozgólódások hírére beszedette a polgári egységnekél még kiűm lévő fegyvereket. Ámde erre a veszélyre is mi, forradalmárok, figyelmeztettük és mi állítottuk fel azt a követelést, hogy ebben az országban fegyver csak a törvényes fegyveres erő, a katonára, a esendőr és a rendőr kezében legyen. És amint a Kovács-testvérek ügyében a bűnügyi iratai között még máig sincs ott az az iratesomó, amely az első — nem bűnügyi —, csak belső közigazgatási nyomozás alkalmával felvett jegyzőkönyveket tartalmazza: az Ulain-ügyben sem került a per iratai közé az a beadvány, amelyet Ulain a kormányzóhoz intézett.

Wild képviselő, aki az egységspárt tagja, a nyilvánosság előtt ígérte tett a jobboldali forradalmi szervezetek leleplezésére, mert hiszen csak naiv ember hiheti, hogy a kettőskereszt-verszövetség helyébe nem léphet valami más szervezet. Ezekből az erőkötől, amelyek természetien robbantják fel

egyszer itt, egyszer amott, a társadalmi békét, a kormány annyira fél, hogy a két soproni főiskolai hallgató ügyében egyenesen alkudozott az ifjúsági alakulatokkal. Az ébredők egyesülete ma is hatalom, amelyhez a kormány hozzányulni nem mer, az ébredők ellenőrzik a kormányhatalom gyakorlását és hatalmi pozíciókban lévő bizalmi embereiket a kormány eltávolítani nem meri, vagy nem tudja. *Abból a nagy erélyből, amellyel a kormány a 15 képviseelő kísételésára a fegyveres erőt alkalmazta, szerettünk volna valamit látni Sopronban*, hol a bajtársak Achmed Köpröli török-magyar fajvédő közreműködésével kiűldöztek két diákot, *avagy Szegeden a hullá-heccmeisterekkel szemben, avagy azzal az agitációval szemben, amelyik a gyűlölet hálózatával vonja be Magyarországot*. Ez a kormány öröme, vigasza és támasza az úgynevezett szabadelveknek, akik hősies elszántsággal vállalkoztak egy száma névze kicsiny, de vagyonban annál nagyobb különítmény vezetésére, ez a nagyszerű kormány továbbra is nyugodtan élvezi Wolffék támogatását. Semmi sem jellemző jobban annak az álszentekedő érvelésnek ürességét, hogy a demokratikus ellenzék mennyi engedményt érhetett volna el, ha részt vesz a házszabályrevízió ügyében, mint az a körülmény, hogy a fővárosi törvényjavaslat tárgyalásánál a demokratikus ellenzéknek egyetlen pontban sem sikerült a kiemelt résletes vita során eredményt elérni, holott Wolffék módosításait a kormány több esetben magáévá tette. Ez a nagyszerű kormány továbbra is megtartja pártjában Vicziánt és fajvédő társait. Pártjának igazi érületét a pénteki ülés mutatta, ahol minden ok nélkül az egységspárt vezetői zsidózni kezdtek és fenyegetően bömböltek: „Ezentúl

mindannyian fajvédők leszünk". A Szózat másnap örömmel számolt be arról, hogy az egységspártból kitört a határozott antiszemita érzés és nyugtázta azokat a kijelentéseket, hogy az egységspárt revidálni fogja állását az antifajvédők szemében. Harmadnap vezércikkben ünnepelte az egységspárt antiszemita kirohanását. Gömbös Gyula a szorongatott kormány segítségére sietett, így a fajvédők elvárják e szolgálat politikai jutalmazását.

Látványos, hogy Magyarországon minden forradalmi erő a jobboldalon van. Miért tört tehát a rendőrség tüntető felvonulása, miért tart beszédet a miniszterelnök arról, hogy ők milyen férfiak lesznek a baloldali fenyegető forradalommal szemben? Miért rémítgetnek rosszhiszeműen olyan forradalommal, amelyre senki sem gondol, amelyet mindenki végtelenül tartana, miért gyanúsítják forradalmi törekvással azokat, akik a jogegyenlőség és a jogrend hívei, szemben a jogegyenlőséget megtagadó és a gyűlölet jölmegesinált hálozatán alapuló irányzatú? A kormány leplezni akarja a maga tehetetlenségét és meghunyászkodását a jobboldali forradalmi erőkké szemben, ezért menti meg a hazát, ezért férfias, ezért fenyegetőzik. Mert ha nincs forradalom, mindig nagy számmal vannak férfias honfiteltek, csak akkor párolognak el, vagy húszkák a forradalom diadalserkét, ha a forradalom bekövetkezett. Akik most hangosan öbögnek forradalmat, azok közül nem egy nagyon szépen összefért a Károlyi-uralommal és boldog volt, ha minél közelebb juthatott a forradalom vezéréhez.

De a forradalom rémét kell a falra festeni azért is, mert — az isten szerelméért — különben miből éljenek azok a „komoly” ellenzékiek, akiknek komolyságát arról lehet felismerni, hogy komolyan csak az ellenzék ellen hadakoznak, abba rúgnak bele, annak a harcát kicsinylik le, érettek bölesek és égbetörő piramidális státusférjaink módjára. Ha mi forradalmárok vagyunk, akkor ezek a férfiak a rendnek, a törvényességnek, a hőles mérsékletnek oszlopai. A kormány melegen ajánlja, hogy aki igazi ellenzékiet akar csinálni, az kövesse e férfiakat.

De egy kis hiba van a kréta körül. Az a csekélység, hogy ezek a férfiak a Károlyi-forradalom idején egész meleg barátságban éltek a forradalom vezérével és ugyanakkor engem a forradalmárok proskribáltak: ez a csekélység nem változtat azon a tényen, hogy ezek a férfiak már a szokás erejénél is hatalmasabb fogva is mind abból a fából vannak faragva, hogy ők mindenáron megakadályozzák a forradalmat.

Átlátszó mókák ezek. A kormány minden ok nélkül provokálta az ellenzékelt a házszabályrevízióval. Az ellenzék a kormány egyetlen javaslatát sem obstruálta meg, tehát a házszabályrevízióknak nem volt semmi aktualitása. Ezzel szemben itt vannak a jobboldali forradalmi erők és itt az alkotmányos kérdések rendezetlensége. Nincs törvénybe iktatott választójogunk. Nincs választási szabadság, nincs titkos szavazás. A klotúr olyan országban, amelynek demokráciája kétségtelen, ahol szabad választáson alakul ki a parlament, nem veszedelmes. De olyan országban, ahol meg nem fekezett jobboldali forradalmi erők szervezkednek, ahol még titkos szavazás sincs, holott már az egész világon mindenütt megvan az általános választójog és a titkos szavazás, egy ilyen országban csak gyanut kelthet a klotúr indokolatlan előrángatása. Az a mohóság, amellyel a kormány megragadta az alkalmat, hogy 15 képviselőt a harcra ellenzékiek sorából elválogatasson, holott módjában lett volna a dolog békés kiegyenlítése, arra vall, hogy a kormány a házszabályrevíziót mindenképpen tető alá akarja hozni. Mi ennek a célja? Elsősorban a büntetőnovella keresztülhajtásának. Ez a büntetőnovella nem kell senkinek, tele van a közsabadságot sértő veszedelmes rendelkezésekkel, gúzsba köti a sajtót, elveszi a vádalanok garanciáját a polgártól, korlátozza a fellebbezést és meggyírbálja az egyeni szabadságnak mindazon biztosítékát,

amely még eddig bűnvádi perrendtartásunkban megmaradt.

A kormánynak tehát arra kell a klotúr, hogy a jobboldali törekvésekkel szemben a demokratikus ellenzék ne vehesse fel teljes szólás-szabadsággal a harcot. De kell neki másodsorban azért is, mert fontos alkotmányjogi kérdések tárgyalásánál és rendezésénél korlátozni kívánja az ellenzékelt.

Ha nem ez volna a cél, mily könnyű szerrel adhatna megnyugvást. Aljlon az ország elé és jelentse ki: ezentúl titkos lesz a szavazás, miként ilyen az egész civilizált világban, ezentúl lesz választási szabadság. Addig pedig, míg mindez megvalósul, a klotúr nem vonatkozhatik közjogi jellegű javaslatokra, ideértve a büntetőjogot és bűnvádi eljárást is.

Ámde a kormány ennél célszerűbbnek

A Heinrich-párt történelmet ír

Olvasd és add tovább! — A legszívesebben ezzel a márkával helyőzök ki a polgári párt másik — időrendben anszisztensát élvező — sejtálpárt, amely a támadások egész sorával lép fel Vázsonyi ellen. „Mozgalom indult meg Vázsonyi ellen” — adja tudatára a világnak kedden és szétünk nyugtázza, hogy ebben igaz van, mert ez a mozgalom valóban megindult, csak hogy megindult még akkor, amikor a s. Orsi Újság még a világon sem volt, megindult már akkor, amikor Vázsonyi mint egész fiatal politikus vette fel a harcot azok ellen, akik végtelen szörénységgel „polgárságnak” nevezték magukat a multban, pedig igazán nem volt más közük a polgársághoz soha, mint hogy aláérték. Ők voltak azok, akik megszülték azt az ideált, amely minden kormányt támogat, ők voltak azok, akik Eötvös Károlyt Tiszaszász után meghittázták, ők voltak Független és Fortúnus István minden harcának, amely a Budapest kisexisztenciáit közt kibontakozó demokrácia felőrsére irányult, akik előtt minden ember csak annyit jelentett: amennyi készpénzben kifejezhető, minden párt csak annyit: amennyit koncessziókban, szabadalmakban, nemeselevekben vagy kintutésekkben adhat. Mindenki azt hitte, hogy ez a szíszetema elmerült a világnáború-összeomlásban. Nem! A katasztrófa tengerfenékről feltört és folytatja régi játekeit — lezartta még a kurzus szörényes gyümölcseit is, amellyel hogy különbözere mindig kész volt, fölélegyel külön megeméltelni. Hogy ebben a polgárságban „mozgalom” indult meg Vázsonyi ellen — óh, ennél természetesebb igazán nincs, hát csak folytatódott az a régi mozgalom, de előbb szembesítettük egy kisse a dolgokat.

Felújulnak a régi mesék és — óh, milyen invenziósok — megint felüljár a „királyfogás” munkapárti romantikáját. Hogy Vázsonyi el akarta fogatni a királyt Nagyon érdekes: csak az a különös, hogy a derék emberek, akiknek loyális hevéltükben egy eltűnt szavuk sem volt Budárs ellen, megfellekednek arról, hogy IV. Károly a királyfogás után tüntető ki bizalmával Vázsonyit, aki különben számkivetésben sem tagadta meg. Most egyszerűen megint féltik a király tekintélyét — a királyfogó Vázsonyitól. „Vázsonyi azzal demonstrálta királyhűségét, hogy egy választójogi tüntető gyűlésen azt a tanácsot adta, hogy el kell fogatni a királyt.” Hát bizony szegény Károly királynak alkalma volt meggyőződnie nemcsak Vázsonyi királyhűségéről, de azoknak királyhűségéről is, akik IV. Károlynak sohasem tudták megfogósítani: hogy békét és választójogot akart; azoknak királyhűségéről, akik jó időkben folyton „a közjogi alap” fentartásáról beszéltek, a közjogi alapról, amelynek oltárán a választások tisztaságát építték fel kellett áldozni, mint a nemzeti vívmányokat — de aig, hogy fordult a szél: már tüzes szabadkirályválasztók lettek; azoknak királyhűségéről, akik hyperloyalitással csuszáltak a trón szalmolyán, hogy az ember azt várta, hogy extenzióikban Bossuet-vel fognak felkeltani: óh királyok, ti istenek vagytok — de aikor aztán más úton úgy szövetelték, akik detronizáltak és Budársón nem akartak királyt látni...

Aztán egy szenzációs leleplezés: hogy valamikor meleg barátságban volt Károlyi Mihállyal a hogy a gróf tagja volt a Központi Demokrata Körnek is. Hát ez bizony igaz. De hogyha ez azt jelenti, hogy Vázsonyi előkészítette a forradalmat, akkor bizony előkészítette a forradalmat az OMGE is, amelynek előnéki székében valamikor olyan triumfussal kísérték fel Károlyi Mihályt és előkészítőt voltak a forradalomnak azok, akik gróf Károlyi Mihállyal együtt voltak — a szabadlevélpártban, de azok is, akik közzes választójogi akcióit csinálták vele 1910-ben: de nem az általános választójog mellett, hanem az általános választójog ellen.

Előkészítették a forradalmat — ez a munkapárti reakciónak igazán kedves háziujja, amelyet egyformán dob Andrassy és Vázsonyi felé, mindenki felé, akinek nem volt munkapárti — nem volt tagja a pártnak, amely ha a történelemben is megáll a fokozatos felelősség elve, feltétlenül felelős az eseményekért. Azt szokták mondani, hogy Anzla története, a megszöregelt forradalmak története, a nagyjában igaz van

tartja a honmentés paródiáját és a régi munkapárttól örökölt scharfmacherek részvételére azt a balga programot hirdetik, hogy az inzultált ellenzék hagyja cserében 15 bajtársát, jelenjen meg, mintha semmi sem történt volna, újra a nemzetgyűlésen és leborulva a többség lábaihoz, hirdesse honmentő nagyságukat. Csak a szolidaritás fegveresen kivezetett képviselőtársainkkal, csak a távolmaradás onnan, ahol a meggyőzés amúgy is lehetetlen és ahonnan erőszakkal távolították el küzdő társainkat, lehetett méltó felelet a provokációra. Hogy a passzivitás mennyit ér, ezt nem a nagyképek és a fontoskodók döntik el, akik a harcra ellenzék combjába harapnak. Véleményükre egyáltalában nem vagyunk kíváncsiak és adjuk őket továbbra is az egységspárt zajos helyeslésének és általános tapsainak.

annak az angol történetírónak, aki szerint minden forradalom mögött egy elmaradt reform is áll. Ma már fölélegzős arról beszélni, hogy milyen súlyos teher-szalagja van a munkapárti rezsimnek ezen a téren és kár volna rekrimálni azon, hogy mi lett volna, ha a munkapárt nem helyezkedik szembe 1917-ben és 18-ban a demokratikus választójoggal. De végtelemül furek, ahogy a munkapártnak övegy sajtója beszél a „forradalom előkészítéséről” és ennél csak az furesobb, mikor arról kezd beszélni, hogy ki szökött meg a forradalom elől.

Megszökötek a forradalom elől: akik vezetőket magára harytak azon a borzalmas ősz, estén. Megszökötek azok, akik most választási urnárá merik megzsérgéskelteni annak hamuvadrot, akinek temetőfésze sem merék elmozdul. Hol volt a mostani nagy Tiszakultus, közvetlenül halála után? Oh ismérjük ezt a tipust — ezek azok, akik ellenforradalmároknak, nem a forradalom alatt, hanem a forradalom után, ezek azok, akik megfellekednek a halott vezérről, amikor az talán áldozatot jelent — de ki tartanak mellette abban a pillanatban, amikor az megint érdem, dicsőség, vagy mandátum. Szent esküvőt fogadnak Tiszá mellett — de közben kiszagapártiszkodnak is, amit Tiszá, mint minden osztálypolitika, mindig utált; közben azt is mondogatják, hogy ők az igazi szabadkirályválasztó érsok, amint hogy valamikor azt mondogatták, hogy ők az igazi fr-ékek; közben nyugodtan tűrik a szabadlevél-korszak becsmérlését, amelynek Tiszá egyik hőse volt és amelyről Tiszá azt mondta, hogy Hollos Mátyás óta nem emelkedett Magyarországon olyan polcra, mint a liberalizmus uralma alatt. Azaz — állunk meg egy percre... Volt a munkapártnak is egy reakciósúrús, sőt antiszemita szárnya — ez volt az, amely az Esterházy-kormányt a hantatkozása után minden dühével Vázsonyira vetette magát, zsidó vallásút elvezte ki, úgyhogy végül Tiszá volt az, aki ezt az utálatos heccet erődesen leintotta. Vázsonyit, akit akkor szinte ostromállapotban tartott a munkapárt jobbszárnyának zablátlalan antiszemitizmusa, akkor felállt és azt mondta: „az ilyen támadásokkal szemben egy becsülettel ellátott mult tanulságai állnak mellettem helyt”. Akkor viharos taps remegte meg az egész hazát, felállt a baloldal és a szélsőbaloldal. Tapost meg a néppárt is, amely mint azóta kiderült, valószínűleg liberális volt a munkapártt egyenesen lezármazásához képest, mely nevezeték egységspártjának. Előkészítette a forradalmat... igazán nagyon kedves vád, sziveskedjék ezt közzélni Apponyi Alberttel, aki Vázsonyival szövetségben harcolta végig mindhárom nagy harcát: a harcot a nemzeti vívmányokért, a harcot ellen, a harcot az általános választójogért — az egész reakció ellen és a harcot a közélet tisztaságáért, a Deéry-Lukács-perben.

„Vázsonyi igazánis végeredményben Vázsonyinak külföldre menekülték annak a rétegnek, melyre politikáját építi, atrocitásokat és másodrendű állampolgárságot jelentett.” Értitek ezt? Nem kevesebbet mond ez, mint azt, hogy zsidó még másodosztályú állampolgár sem lehet, mert még a másodosztályú állampolgár is politikázhat, de amint egy zsidó végül a harcra, akár az általános választójogért, akár a közélet tisztaságáért, akár a nemzeti vívmányokért, vagy akár a budapesti fizeték megvalósításáért folyjon az — ennek „atrocitás” a következménye és „másodosztályú állampolgárság”. Hisszem Budavárnak vagy Londvai Istvánnak sem jut eszébe, ehhez a Heinrich-párti liberálistaság kell, az a liberálistaság, amely az atrocitásokban nem lakozhatott azért, amit — szerinte rosszul — egy zsidó politikus csinált. Jó lesz nem elfelejteni ezt a mondatot, amely a legteljesebb fölmertvényt adja a mondatot, mert nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy az atrocitás, meg a másodrendű állampolgárság kijáró következmény Vázsonyi politikájáért, mert azt jelenti, hogy a Heinrich-párt teljesen „megérti” az atrocitást, sőt azt jelenti, hogy a jövőben is „atrocitás” és „másodosztályú állampolgárság” következik, ha valaki merészkedik nem a polgári párt ismert, tüzes politikával küzdeni: a liberálistaságot, meg a választójogért.

Pótljavaslat és pótmeggyőződés

„Bölcs beszéd“

A következő furcsa hírt olvastuk a *Pesti Napló* december 3-iki számában:

„Úgy értesülünk, hogy a megszavazott fővárosi törvényjavaslat kiegészítésére a belügyminiszter egyezkedés pótljavaslatot készít, amelynek az a célja, hogy az országgyűlési választók névjegyeiből ki lehessen egészíteni azokkal a választókkal, akik ebben a névjegyekben nincsenek be, de rendelkeznek a választói jogosultság kelleivel.“

Ebben az irányban tudvalevőleg Heinrich, Ugron és Rassy indítványt akartak a fővárosi javaslat 20. §-ához benyújtani és erre névze a belügyminiszterrel meg is egyeztek. Mire azonban az indítvány előterjesztésére került volna a sor, a javaslat részletes vitája már véget ért, úgyhogy az indítványozók elkéstek javaslatukat.

A megbeszélések során azonban az a megállapodás történt, hogy a belügyminiszter országgyűlési pótljavaslatot fog a Haz elé terjeszteni és ebben a pótljavaslatban teljesíti Heinrichék kívánásait az országgyűlési névjegyek kiegészítése ügyében. Ezt az országgyűlési pótljavaslatot — értesüléstünk szerint — a belügyminiszter a házszabályrevízió és az indennitas parlamenti elintézése után tárgyalatná a Házban.“

Borultak le Heinrich és társainak nagysága előtt, akik a belügyminiszterrel megállapodtak, de a közlemény szerint elaludták a 20. §-t, amikor a módosítást elő kellett volna terjeszteniük. Hogy a mulasztás nagyobb legyen, a Heinrich-párt második számú esti lapja, sőt kurirja nagyon büszke arra, hogy az urak elaludtak és felséges önértéttel másokban keresi a hibust azt, mert nekik olyan boldog áhúnok volt. Azt írja:

„Alig pár napja, hogy a fővárosi törvényjavaslat tárgyalásánál az ezrével kihagyott választók visszareklamálása érdekében ép az alszabadelvű részről megindított akció bukott meg — legalább ideiglenesen — azon nemtorodómságon, amellyel az igaz ellenzék a legfontosabb kérdés tárgyalását szüvekké voltak mellőzni.“

Ó, Heinrich-párt! Ártatlan anygál! Az akció azért bukott meg, mert az igazi ellenzék a tárgyalást elmulasztotta? Hát miért nem tárgyalják az állenzékiek — amint önmagukat keserű humorral nevezni szokták?

Most jön azonban a kóniumk teteje! Állenzékiek és vidéke rosszul van informálva!

fővárosi törvényjavaslat részletes vitájáról, melynek szerelmesei állandó tavolléttükkel tűnököltek. Fogalmi sinés arról, hogy a szóbanforgó kérdés az ellenzék a részletes vita során igenis *letárgyalta* és a többség ideirányuló indítványát *leszavazta*. Az országgyűlési napló november 13-iki számának tanúsága szerint Vázsonyi Vilmos a törvényjavaslat 7. §-ához a következő módosító javaslatot terjesztette elő:

„A törvényhatósági választók névjegyeikbe felveendő az is, aki a törvényhatósági választók összeírása alkalmával igazolja, hogy a választói joghoz szükséges kellekkel rendelkezik, habár nincs is benne a nemzetgyűlési választók névjegyeikben.“

Vázsonyi ezt a javaslatát bővebben megindokolta, a többség azonban az indítványt elvetette.

Most már csak az a kérdésünk, vajon Rakovszky Iván belügyminiszter írtnak a pótljavaslatához van-e egy pótmeggyőződése is? Amikor Vázsonyi, aki a részletes vita egész tartama alatt ott volt a Házban és betegen is teljesítette kötelességét, követelt, hogy az is választó lehessen, aki nincs benn a nemzetgyűlési választók névjegyeikben, de igazolja, hogy a szükséges választójogi kellekkel rendelkezik: akkor ezt a követelést a belügyminiszter elutasítja, a többség leszavazza. Amde, amikor a jóalmú Heinrich és társai, az önértékes horkolók és duzzadt büszkeségi álomszűzek a javaslat letárgyalása után őszi álomukból felébrednek és Vázsonyi követelést hangoztatják, akkor a belügyminiszter szíve előlgrül és azt mondja: Nektek hozok egy pótljavaslatot és a kedvetekért új pótmeggyőződést szerzek magamnak, mert a ti nyakatokban ott lóg a pártedli: „A papa kedvencei“. A Vázsonyi, az rossz gyerek, annak a javaslatát nem fogadom el, de ha ti kériétek — az már más! Mert meg kell tudni egész Magyarországunk, hogy ti fedezteték fel a spanyolviast!

Jól van, kedves belügyminiszter úr, hozzá hát csak azt a pótljavaslatot, hozzá a pótmeggyőződésért, nekünk így is jó! De engedje meg, hogy mulassunk! És mondja meg az álomszűzeknek, hogy máskor keljenek fel korábban és legyenek benn az ülésen, mikor a gonosz Vázsonyi előterjeszti az ő szívüknek annyira tetsző indítványt.

Mallens.

Törvénytelenül kivetett városi jövedelemadó

A Budapesti székesfőváros közigyelését pótló tanács elhatározta, hogy 1924 január 1-ére visszamenőleg községi jövedelemadót szed. E községi jövedelemadónak alapja az állami jövedelemadó alá vont jövedelem volna.

Nem foghatóknak a tervezett adó fokozataival és egyéb részleteivel, mert a fővárosi tanácsnak még közigyelést pótló hatáskörében sine *quis új adót megszavazni* és ha ilyen határozatot hoz, ez a *hárlózat törvénytelen*.

A törvényhatósági bizottság újjaalakításáról szóló 1920. évi IX. tc. 28. §-a így rendelkezik:

„Az új választás megtartásáig a törvényhatósági bizottság hatáskörébe tartozó halmazhatatlan ügyekben a főpolgármester (kormánybiztos) előktele alatt a tanács határoz; azonban a tanácsot nem illati meg az 1872. évi XXXVI. tc. 66. §-ában felsorolt föltszviselők választásának, nem új adók kivetésének a joga.“

A tanács tehát új adókat ki nem vehet. Ezen a helyzetben nem változtatott el 1924. évi IV. tc. sem, amely a várnagyok és községek háztartásának berendezése című fejezetében 3. pont alatt a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a rendezett tanácsú városoknak a saját jövedelmükből, továbbá az általános keresési adókból, a forgalmi adó kezeletéért járó részesedéskből, az 1923. évi XXXVIII. tc. 3. §-a értelmében kivethető fogyasztási adókból a községeknek átengedett italmészeti illetékből és az illető rendezett tanácsú város által megállapított külön adókból és illetékekből, végül a községi pótdadókhoz származó bevételei a szabályszorien megállapított költségeket szerint teljesítő kisdások fedezésére nem elegendők — feljogosítottan ezek a városok, hogy e hiány fedezésére önálló adók behozatala útján gondoskodhassanak. Különöse feljogosítottan a rendezett tanácsú városok arra, hogy a területükéről származó jövedelmek után a jövedelemadóról szóló törvény alapelveinek megfelelően külön községi adót vehessenek ki. A városoknak ilyen intézkedéshez a belügyminiszternek a pénzügyminiszterrel egyetértőleg megadott hozzájárulása szükséges. A hozzájárulás csak abban az esetben adható meg, ha a külön adók nem eredményezik az adóú túlterhelést.“

És előző bekezdés rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni a törvényhatósági joggal felruházott városokra és Budapesti székesfővárosra is.“

Ez az idézett törvény új jogot biztosít a városoknak. Amde ok ez a jogot csupán törvényes formák között, tehát a közigyelésen gyakorolhatják. Az 1920. évi IX. tc.-et az 1924. évi IV. tc. el nem törölte, tehát az hatályában továbbra is fennáll, annál is inkább, mert a *most letárgyalott fővárosi törvényjavaslat szövege sora megismelti*, az 1920. évi IX. tc.-nek azt a rendelkezését, hogy a közigyelést pótló tanács új adót ki nem vehet.

Ha tehát a belügyminiszter és a pénzügyminiszter a törvény világos rendelkezése ellenére hozzájárulának a tanács határozatának, a közigazgatási bíróságnál kellene a törvénytelenül kivetett adó ellen orvoslást keresni. Ebben a kérdésben legközelebb a nemzeti demokráta párt vezetősége ülést tart, addig is összes szervezeteink foglalkoznak ezzel az ügyrel.

A nemzeti demokráta párt különben a törvénytelenül kivetett adó ellen kellő időben fellebbezést is nyújtott be.

Az ügyvédi kamarák

felsőszázados jubileuma mellett a polgárság nem haladhat el megilletődés nélkül. Az ügyvédség intézményes újjászülése összeeskü a polgári szabadság újjászülésével és ez az együttes elindulás lelkielőgy összeforrasztotta a polgárságot az ügyvédséggel, mint ahogy van ikerköl szokta a természetet az a csodát elkövetni, hogy szinte kiegészítik egymást. Az ügyvédség volt felszázadon át a polgári jog és szabadság legérősebb támasza és polgári sorból nőtték ki az új ügyvédmegszedők díszei, akik méltón léptek a *Kossuth, Keleny és Deák* helyébe. Az újjászülött Magyarország szabadsága és függetlensége az ügyvédségben találta meg vezető harcosait. A költők: *Kazinczy, Vörösmarty és Arany* ügyvédeknek indultak és a törvénytartat csak később ereszték fel a lanttal. A szó hatalma az ég ajándéka volt náluk, de a jog és igazság eszméjét az ügyvédi inasokuk éveiben itták be a lelkiükbe.

Az új ügyvédmegszedők sok nagysága között *Eötvös Károly* sohasem fogja elfelejteni a polgárság és a demokráta párt külön ünnepe a mai napon, hogy *Vázsonyi Vilmos* is az ügyvédség sorából emelkedett miniszteri székre és a polgári gondolat, a demokrácia vezéri pálcára. A kommun alatt *Barancs Marcell* brizte meg a régi ügyvédi hagyományok szépségeit és a jünálti ellenforradalmárok életek megunetése az ő nevéhez fog fuzódni mindenkor...“

Die Toten reiten schnell. *Rassy Károly* esztörtöki beszédéért, melyben heves *allenzékie* volt az ellenzéknek, gyorsan utóleire a nevezés. *Berky Gyula* megverezette vállait és elragadtatással így kiálta fel:

— *Bölcs beszéd!*
Valóban bölcs és mindenekfelett szerény beszéd. A harcos ellenzékéről az egységspárt viharos tapsai között a következő eskélységek mondotta:

„A mi szerepünk a magára hagyott ország szerepe, akinek csak egy választása van akkor is, ha a serog gyúdn van batorul, vagy könynyelnden elhagyta.“ „Az alkotmányos jogrend kérdését dobta volna oda a nemzetgyűlés forradalmi jötkéül.“ „A passzivitás sem öszinte, sem jogos, sem bölcs, a alkortelenség és gyöngöcség palástolása.“

E gyönyörű mondatok után kijelenti, hogy az ellenzék magatartását elítéli, az elnök magatartását, aki a békítést meg sem kísérelte, helyesli. Sajnálattal látjuk *Rassy Károly* ezen az úton és *felcségesnek* tartjuk, hogy beszédét kritizáljuk. Inkább lejobb agszattuk mondatait, hogy mindenki tisztában lehessen az ő álláspontjának értékelével. Csak azt vagyunk bátrak föle megkedezni: *mi ad neki arra jogot, hogy a nankelti bölcs szerepét jászsa olyanokká szemben, akiknek tapasztalatát 25-30 esztendőre nyulnok vissza?* És mily idomosság ennek a hangnak használtá olyan férfiak szemben, akik őt szeretettel dédelgettek mindaddig, amíg a Heinrichék pártjához nem esztalokozott és oldala mellett állottak, amikor őt a maga pártja otthagya. *Rassy Károly* nagy páthosszal négyévi politikai működésére hívatozik Istenem, milyen *irigységreméltóan* futal! Négyévi politikai null! Az ember szinte arra gondol, amikor egy korán érett okos fiúeska büszkén mondja: *„Rási, én már 4 éves vagyok“,* mi *Rassy Károly* meg tévelygéseiben, igazságtalanságaiban sem támadjuk gyűlölettel. De kérdjük szeretettel, elismerve e négy esztendőben sok szép momentumot: vajon a *következőség és politikai előrelátás mintaképe* ő, állít-hatja-e ő magát elöbék négyévi mulija alapján? *Hidegvérrel* ereszte barátait, pártokat alapított és robbantott, kétszer ült együtt a szocialistákkal közös blokkban és most egyszerre forradalmi veszélyt lát bennük.

S mit jelentene az a büszke kijelentés, hogy ő nem *Károlyi Mihály* jogán ül a Házban? Hát az a 45 ember *Károlyi Mihály* jogán üle ott! Hiszen úgy tudjuk: *A Károlyi Mihály brárat valamikor az ő pártjába léptek és nem a miénkbe. Vázsonyi Vilmos* nem kért, *soha senkiktől kölcsön szavazatokat.* A kurzus tétőpontján megválasztották tavolléteben és megválasztották másodszer az egysévi demokráta és szabadelvű listán. Ezen a listán választották meg *Rassy Károly* is s ha *Károlyi Mihály*nak njnes is része a megválasztásában, annál több részünk van benne nekünk.

Segíts magadon. Más nem segít rajtad!
Önérzetes demokráta, csak demokrátnál vásárol.

Rózsaszörpme.
Várj ucsa ő (Krisztóf ler sarkán)
bunádja a legszebb!

x Okvetlenül olvassa el „A Polgár“ mai számában megjelent „Antikart Rt.“ hirdetését.

A legtisztább **HÓ- ÉS SÁRCIPŐ,** valamint esztéyi lak-, antilop- és szines cipők, továbbá sevr-, gyermek és házi-cipők.
3 havi részletfizetésre
napl áron kaphatók
Budapest VII. kerület, Rákóczi ut 66 szám cipőüzlet

Fegyvertelenül lépsz az ellenfél elé? Ne csodálkozz, ha legyőz!

Hangszertthon
Fekete Mihály
Budapest, VIII. ker., József körút
9
Az összes hangszerek, gramofonok és lemez udonságok felárusító helye

Chacham Basik, Übermenschek és Státustérfiak

Tizenöt ellenzéki képviselőt fegyveres erővel vezették ki a Házból, tizenöt ellenzéki képviselőt 20-25 ülésről kizárták a nemzetgyűlésből. Közben vídám tárgyalják a benmaradt egységspártiak és a baloldalon az ügyvezető komoly férfiak a Házúrt. Semmi a világon nem indokolja a házbélyrevezítést. Obstrukció nem volt, a kormány mindent megkapott és néha boldog volt, hogy sokat beszéltek, mert különben nem tudta volna, mivel foglalkoztassa a parlamentet. A harcok ellenék a provokációra azzal felelt, hogy kivomult a Házból. Mit is lehet mást, amikor 15 tagja közül 15 nem vehet részt a harcban? Ez olyan egyszerű, olyan kézzelfogható, olyan megadott helyzet, hogy más el sem képzelhető.

Amde jönnek a Chacham basik, a napkeleti bölcsék és utólagosan igazságot osztanak jobbra is, balra is és mint igazi Chacham basik, méltóan csodálkoznak, hogy jobbról is, balról is ugra Chacham basiknak, hanem tökéletesen tartják őket. Nem Chacham basi, hanem tökéletesen az olyan bölcs, aki azt gondolja, hogy a fegyveres kivétel és a Házból való kiállítás után a megfogalykozott ellenék egyszerűen megjelenik és rózsás mosollyal csendesen tovább tárgyal, mintha semmi sem történt volna.

Chacham basi édes testvér az Übermensch, a nagy Én, akitől a mondat eleje, a mondat vége, a magyar história kezdete és befejezése, a Zenith és a Nadir, a nagy Én, amely meggyőződésed folyton változtatja, csak egyben hisseges, hogy Énied mindig megleszi a teremtés középpontját. Ez az Übermensch kis akadémia Napoleon a mellényzsebben, hüvelyében nem tűr el semmit, minden apró karcolást hüvelyébe tükröz — doronggal viszson. És egy tréfiért, amely az ő fenségét érinteni meri, ölni kézik. Amde az Übermensch mások számára az adásos türelmet hirdeti, mert e pillanatban az ő fensége Énjének az felelni meg, hogy a rugásokat deklarálják csirgatósnak. „Dolgozni kell a hazáért!” Így kiált, nem szabad elmaradni az üléseiről és e közben az Übermensch eljegyli, hogy ezek a passzívisták mind az akció emberei, és az ő aktivistái mind passzív iskolakerülők, akik a Házba csak akkor jönnek be, ha szivart vásárolnak, ha trécsélni kell, vagy ha komolyan kell láss merengeni a karzat előtt, komor redőbe vont státuszférőhöz homlokuk. Mert testvérek ők mind a hárman: Chacham basi, Übermensch és Státustérfi. A Státustérfi, aki mindig komoly, mert sokasem csinál semmit, aki mindig ünneplő, mert sokasem dolgozik, és akinek a gallérija mindig tiszta, mert sokasem harcol.

Sexus

A HALÁLRAÍTÉLT LIBERALIZMUS

— Poros aktákból —

Mi érdekes még a márciusi pontokból?

„Mit kíván a magyar nemzet? Legyen béke, szabadság, egyetértés.

1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, cenzura elhárítását.
4. Törvény előtti egyenlőséget, polgári és választási tekintetben.
6. Közös teherviselést.
8. Esküdtetők, képviselők egyenlőség alapján.
11. A politikai státusfogyók szabadon becsoptassanak.

Végül: Egyenlőség, szabadság, testvériség.

A „Kéremény” bevezetésében ez állott: „A monarchiát fenyegető veszély elhárítására a fegyver nem elég, ezért a célra nálunk az alkotmányosság bővebb kifejtése az egyedüli eszköz... Magyarország pillanatán drágák.”

Kíváncsi vagyok...

Kíváncsi vagyok: vajon mire kell a klótur, ha a képviselőket úgy is ki lehet választani, hogy a választás jelen se lehessenek?

Kíváncsi vagyok: vajon Vasek Ernő védőbeszede azoknak az ebredőknek is tetszett-e, akik a Tantó-bankban elvesztették a pénzüket?

Kíváncsi vagyok: mióta nevezik azokat vértanúknak, akiknek a kezétől irtatlanul — mások haltak meg?

SZENZÁCIÓS

SZŐRME-

UJDONSÁGOK ÁRBAN MINŐSÉGBEN

ELKAN GYULA

VII., KÁROLY KÖRÜT 19. SZÁM

Bethlen nem tudott a Kettőskereszt Vészövetségéről

Gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter a bombapör föltárgyalásán kijelentette, hogy a kettőskereszt vészövetséget 1923-ban felszabtatták. 1923-ban felszabtatták — ha nem családunk, ez minden valószínűségi számítás szerint azt jelenti, hogy 1922-ben még megvolt. Hála fejtett hírszolgálatunknak — annak is, amit a sajtó közölt, és annak is, ami süttőre megy tovább az emberek száján —, mindenki tudja, hogy ez a Kettőskereszt Vészövetség 1922-ben még feunállott. Csak egy valaki nem tudta — véletlenül ép az az egy valaki, akinek pedig hivatalához tartozna, hogy minden legbiztosabban tudjon: — a miniszterelnök úr.

1922-ben történt, hogy Vázsonyi Vilmos és Rassay Károly igen súlyos, a jogrendet veszélyeztető dolgokban felkeresték gróf Bethlen István miniszterelnököt és vele fontos értesüléseket közöltek. Többek közt szóba került a kettőskereszt vészövetség is és akkor gróf Bethlen István azt kérdezte a két ellenzéki politikusától, hogy:

— Mi az a kettőskereszt vészövetség?
Rassay Károly akkor megnevezett egy illetékes hivatali forrást, amelyből a miniszterelnök egészen illetékes értesüléseket szerzethet erről az intézményről: a további beszélgetés folyamán pedig bemutatták Bethlennek az intézmény eskümentáját is.

Harc az általános titkos választójogért

Amit az ellenék nem felejtett el

A szervezkedő állenzékiekkel szemben a demokratikus blokkban kiépült a küzdő ellenék szervezete, amely egészen alól szemben a kormányval — nemcsak a mostani házbélyrevezítési kampányban és nemcsak a „reparáció” kérdésében, de a közszabadságokért meginduló hatalmas harcban is. Ennek a blokknak három tagozata van: és pedig

az Országos Demokratikus Szövetség,

amelyhez a Kossuth-párt, a pártokivüli ellenzékiek, vagy helyesebben a pártokivüli ellenzéki pártok és a 48-as kisgazdapárt egyrésze tartozik, összesen 17-en — kivétel nélkül vidéki képviselők; azután

a demokrata párt

öt képviselő tagja és

a szocialdemokrata párt

25 képviselővel. Saját külön szervezetét a blokknak mind a három tagja megöve, de együtt lép fel a harcban és ezt organikusán is biztosítja. És minden ellenék megállapítással szemben: nines paktum és a helyzet változatlanul az, hogy

a demokratikus ellenék ragaszkodik sérelmének gyökeres orvosláshoz,

A polgárság előtt rámutatnak az ellenék vezetők politikai arra, hogy a pénteki botrány már csak második felvonása volt a küzdelemnek, amely alapjában a házbélyrevezítési erőszakolással kezdődött. Magát ezt a tényi a legsúlyosabb provokációnak tekinti az ellenék, mert semmi ok nem volt arra, hogy az or-

szág mostani helyzetében egy házbélyrevezítési küzdelem sodorjék a parlamentet, amelynek ezar más tennivalója van; nem is szóla a gazdasági megoldandóságok tömegéről, itt van a választójog, amely még mindig elülözelen — bizonyára nem azért, mert addig nem volt elég szigorú házbély.

— Nem véletlen, hogy mégis ép most jött a kormány a házbélyrevezítéssel — mondta nekünk egy ellenzéki vezető politikus —. Most akarja letöl a házi többek közt a büntelnevet, amely alapjában intézményesítene a sajtó megvédelését — s amely, hogy jóllaga is mennyire retrográd, mutatja az, hogy az ügyek 90 százaléka névbe megszüntelt a vádlottak intézményét.

— Bennünket nem lehet félrevezetni avval, hogy a pénteki események hátterében fájvédők állanak. Miránk ez az érvelés rég nem hat.

Mi látuk a fájvédők politikai győzelmét Sopronban, mi látuk a Döhmél-ügy tanulságait, nem felejtettük el a Wild-ügyet és nem vagyunk hajlandók az öt fájvédő képviselő véleménye felemlegetésénél a kormány mellé állni, amely mögött nem öt fájvédő van, hanem egy egész nagy fájvédő párt,

amely érzelmeit elég világosan árulta el a pénteki ülésnapon.

Mi teljes sérelmével követeljük a történeteknek, de emellett és ettől függetlenül

erőteljesen szervezkedünk az általános titkos választójogért való harcra.

A kis kereskedelmi levelező

A következő levelet kaptuk:

A Miskolci Naplóban olvasom, hogy Sándor Pál mint az OMKE elnöke, november 20-án levelet írt a miskolci kereskedelmi testület elnökéhez, amelyben Tarnay Gyula jelöltsége mellett foglal állást. A levél idevonatkozó része, szóról-szóra így hangzik:

„En Tarnay Gyula jelölését igen szerencsésnek tartom, benne a szabadelvű eszméknek régi harcok katonáját ítételek, és meg vagyok róla győződve, hogy megalváltásával egy letöltő-talpig liberális férőhöz, törekvésünknek elszánt, küzdő harcosa vonul be a parlamentbe. — Ha jönnek látod, így szives ezt a nézetemet elvbarátaiddal is közölni. Maradtam őszintén nagybecsűléssel kész hívelek Sándor Pál nemzetgyűlési képviselő, és OMKE elnöke.”

Az OMKE elnöke tehát Tarnay Gyula nyug. főispánban a kereskedelmi törekvésnek elszánt küzdő harcosát látja, szemben Huska Vilmostal, a miskolci ipartestület elnökével, a nemzeti demokrata-párt és az egész szövetség demokratikus ellenék jelöltjével. Az ország kisiparosságának régi óhajása, hogy képviselője legyen a nemzetgyűlésben, annak pedig, hogy az első kisiparos-képviselő a demokrata párt sorában foglal helyet, az az országos jelentősége volna, hogy megakadályozná azoknak az aknamunkáját, akik a kisiparos-árvot átcsábítják a reakció táborába. Keserűséggel tölti el minket, iparosokat, hogy az OMKE ezt nem érti meg és eluoké hátha támadja a kisiparos-árvot törekveit. Mi köze van a nyugalmazott főispánnak a kereskedelmhez? Azt csak Sándor Pál tudná megmondani. Mi kisiparosok mindeneetre megjegyezzük magunknak ezt a szép levelet.

Tarr Béla

budapesti lakatoester.

Tarr Béla tisztelet polgártársunk soraihoz kevés a hozzátenni való. Sándor Pál a demokrata párt, a kisiparosság, a szövetség demokratikus ellenék ellen minden kényszerítő ok nélkül bele akart avatkozni a miskolci választásba. E levélnek comiféle fontosságát sem tulajdonítunk, ami hatását illeti, mert eddig Sándor Pál ajánló sorainak mindig az volt az eredménye, hogy a beajánlott jelöltje megbukott; fontosságát csak annyiban van, hogy meg-

világítja, miként szolgálja Sándor Pál a szabadelvű egységet, miként fizet azért a támogatásért, amelyet a nemzetgyűlési választások alkalmából a nemzeti demokrata párttól elfogadott, és miként ragadja meg örömmel az alkalmat, hogy tüntessen Vázsonyi Vilmos ellen, akit annyira szeret és tisztel, mert a fő a szabadelvű egység és az igazi barátság.

Előleptetés — fizetésleszállítással

Ilyesmí is megcsik, de talán csak a pesti városalában. A héten előleptette a tanács Dr. Illyefalvy Lajos statisztikai hivatali titkárát a hivatal aligazgatójává és ezzel — lecsökkentette Dr. Illyefalvy fizetését havi tizenöt aranykoronával. Dr. Illyefalvy eddig is aligazgatói tevékenységét fejtette ki a székelyvárosi statisztikai hivatalban már jó egyhány évtizede. Amikor Pikler a telekértékelő hivatal élére került, Illyefalvyt tették Pikler helyére helyettesi minőségben. Illyefalvy közmögledésére, nagy szakértelemmel, nagy ügybizalommal látta is el a hivatalát. Új ügykörében is azonban a régi fizetést húzta a helyettesi díj címén valami pótlékot, ami legutóbb havi 25 aranykoronát tett ki. Most aztán valóságos aligazgató lett s erre megkapja az aligazgatói fizetést, ami fiz. aranykoronával több a titkárnál, de viszont elvesztí a 25 aranykorona helyettesi pótlékot. Ráírt tehát az előleptetésre havonként 15 aranykoronát.

A fővárosi alkalmazottak delutáni munkadíjai

A fővárosi alkalmazottak a hivatalos órákon kívül delutáni is bejártak a városházra és ezért valami külön kis pótlékot „elveztek”. Havi hat aranykoronánál kezdődött ez a pótlék s nem emelkedett az egekig. Most aztán úgy volt, hogy az is elmarad. A munka tovább is meglez, csak a díjazása marad el. Így terveztek, de mégsem így lesz. Grözött a jobb belátás és a fővárosi alkalmazottak a delutáni munkáért tovább is megkapják a rangosztályok szerű különböző pótlékot.

Önérzetes demokrata, csak demokratánál vásárol.

x Olvassa el „A Polgár” mai számában megjelent „Világedényáruhá” csoda olcsó reklámhírlékét.

Mi az ÉME és mi a nemzetvédelmi osztály?

A Márffy-pörrel kapcsolatban sokszor szerepel az Ébredő Magyarok Egyesülete és a nemzetvédelmi osztály. Fellapoztuk a Hazánk című hivatalos ébredő lapot, mely 1920-21 években nyílt ösztönzéssel felel sok homályos kérdésre.

Az első számban foglalt általános tájékoztató ezeket közli az egyesületről: „A felállított és a központ által hivatalosan megalkotottnak mondott vidéki csoportok a központ utasításai alapján működnek. Ezidőszent 93 ilyen van, ezenkívül több mint 100 csoportunk működik, de mivel az országos szervezethez adminisztratív fogyatékossága miatt képtelen be nem illeszhetők, a központ őket szervez alkatrészének nem tekintti.

A Duna-Tisza közén fekvő csoportok központja Kecskemét.

mely a szervezést önállóan végzi, a legfőbb vezetést és a személt irányítást azonban az is a fővárosban kapja.

1920 okt. 10., „Brigádokért ébredő Magyarországon” című cikkben még ösztönzőbb a lap. „Még sohasem volt eset — írja — hogy

tömegmozgalom katonai rendszert fogadott volna el.

Ezt a fegyelmet formát először az ÉME alkalmazta, 60-80.000 ébredő magyar a fővárosban, ha minden

nélkülözhető idejét rendszeresen irányított és vezette tettekre fordítja, sokkal hamarabb ér el eredményt”. A cikkben ilyen kifejezések szerepelnek: mozgósítás, hadi állapot, sorozás.

Okt. 4-én a nemzetvédelmi osztályról írva ezeket mondja: „Szükség esetén az ÉME minden erejével minden megmozdulással szemben a legelőször akcióba lép”.

Okt. 10-én a fővárosi propagandáról így ír: „Minden fővárosi körlet katonai fegyvellemmel végzi kötelességét”. A propaganda szervezettel ismerteti, megemlékezik a harbatulni kapitány tisztségéről és ezt írja:

„Az ÉME társadalmi karhatalom”.

Okt. 31-i számában eldicsékszik: „Brigádjaink legnagyobb része teljes szervezettségben talpon áll.”

Az ÉME nem nagyon respektálja az államhatárolt szerveit.

1920 aug. 1-i számában „Vallomások” című cikkében a Hazánk ezt írja: „Mikor egy népszavazást, mint az ÉME, színmagyart, telve egytől akcióba emberséggel, a hivatalos kormányzat gyakran kerülhet abba a politikai kétségbe, hogy az egyéni akció tényét elítéli.

de az illetelt a tömeg erejével szemben érvényteleníti nem meri és nem bírja.”

Ezek az önvallomások mindenél többet megmagyaráznak...

Akikor Márffy még állásért könyörgött

Aki nem akar az Ébredőkről hallani — A jó kolléga — Fatális névrokonság önmagával — Márffy bizonygatóványa

A bombapör föltárgyalásán ott áll a vádlottak padján egy magas, sovány, száraz szemű fő, felugrik, az asztalt csapkodja, éles hangon vitatkozik az elnökkel úgy, hogy sokszor magánzárka lesz a vitaközös vége. Vádlottársai roskatékai tőle, amikor rájuk néz sőtét lobogást tekintetével, valóságos félszörnyednek, majd ismét „vigyázz” állásban felelnék kérdéseire. Ő a vezér, a hős, a kinek most felidnie kell azokról az emberfeleletről, melyeket a terhére rótt bomba robbanása dörögött a halál éjszakájába.

Erre a képre kell gondolnunk, amikor ott ülünk a Magyar Otasz Bank igazgatói szobájában és Márffy jószágának volt igazgatóival, kollégáival róla beszélgetünk. Most már mindannyian meg vannak győződve róla, hogy csakugyan ő a merénylőnek hőse, de hangjukban ott rezeg a esodálkozás, a döbbenetes meglegeltség, a kezelőfoglató valóság feletti hitetlenkedés, hogy az a Márffy legyen a sokszoros gyilkos, neki közölték át, dolgozott három hosszú hónapban át.

— A legnagyobb tözdekonzunktura idején, 1923 nagaszatásában nagy tisztviselőhivány volt intézőinkben — meséli a személyzet oszály vezetője. — Más intézőkkel valóságoslag az nevelő szedtek fel a szükséges tisztviselő utánpótlást. Ekkor történt, hogy az értékpapír trezor egyik tisztviselőjét más beosztásba kellett áthelyeznünk, akinek sürgős helyettesítése így szükségessé vált. Kapóra jött tehát nekünk, amikor az Iparban egyik igazgatója egy teljesen megbízható, szorgalmas, trezorkezelésében jártas tisztviselőt ajánlott nekünk. Az igazgató több ízben telefonált és igen nagy melegséggel kérte Márffy alkalmaztatását (notable az igazgató zsidó vallású), ami annál jobb ajánlvélő volt számára, minthogy Márffy az intézői intenciói ellenére hagyta el állását, mert keveselte azt a fizetést, melyet az intézőknek a Hitelekbankkal való fuziója alkalmával neki kilaftasba helyeztek.

— Így azután felvettük. A trezor egyik kezelője lett és nagyon hasznáható, szorgalmas tisztviselőnek bizonyult. A szentes negatortársat tanultól feljebbvalóval szemben, ha egy igazgató csak elment mellette, valóságoslag a porba görnyed. Kollégáival is kedves és előzékeny volt és politikai vitákban soka rézgt nem vetl.

— Amikor azután furcsa hírek kezdtek róla szárnyra kelni, megjelent előttem és ké jelentette, hogy a hallgatónak tartozik annak kijelentésével, hogy a legelsőben tiltakozik az ellen, mintha ő ébredő lenne. Kollégái szerették is és amikor egy ízben nem kapott valami előlismert és keservesen panaszkodott, hogy így nem tud kis fizetésből megélni, közvetlen főnöke járt közben nálam, hogy Márffy a kárt jögyet megkapja.

— Mindig panaszkodott, mennyi baja van a haszfőnező ébredő vezér miatt és amikor egy ízben a lapok tévesen adtak hírt letartóztatásáról, diadalmasan jelentette ki:

— Na végre látjátok, hogy nem én vagyok az a szaffy. Azt lefogták, én meg itt vagyok. Ideje volt.

Letartóztatása után Bekréta emelt lakására írt ajánlott levélben közölték vele, hogy mintán igazolatlanul több napja távol van, elhozzák. Ez a levél azzal jött vissza a postán, hogy „Cinzezt elküldött”. Amikor a fogházban elbocsátásának hírt vette, a fogház cenzurája mellett levelet írt az igazgatójának, melyben arra kérte, hogy állását tartsa fenn neki addig, amíg teljes ártatlansága bebizonyosodott!

és nyugtassák meg azért, hogy nem fosztanak meg hamis vádakodás alapján kényerűtől egy szegény ártatlan embert. Ekkor azonban már úgy állt az ügy, hogy nem volt módunkban Márffy urat ebben az irányban megnyugtatólni.

Ezt mondja az igazgató és a jelenlévő többi igazgatók mind csak jót beszélnek róla.

— Bihetelen — mondja az egyik —, hogy a színeskedésnek micsoda adománya felett rendelkezett ez az ember, hogy így orrukálálva vezetett bennünket. Hiszen néha valóságos káros volt az adóztatossága, ha csak szólam hozzá, már dadogni és hebegni kezdett szagában. Mondtam is a kollégáknak, amikor kiderülték Márffy dolgai, jó lesz körülnézni, nincs-e valakét egy bomba elrejtve.

Ezen azán mindannyian jót nevetnek. Mi pedig megdöbbenve gondoltunk arra, micsoda sötét mélységek lehetek annak a léleknek, amelyik hullak és héná áldozatok tömege felett komédiát tudott játszani ártatlan szeretettel kelteni mit son sejtő emberekben.

350.000 menekültet

helyezett el az Országos Menekültügyi Hivatal, mely immár négy évezet múlta tekintethé vissza. Az intézmény élen tudvalevőleg dr. Pethővári Horváth Emlé báró népjelölt miniszterelnöki államtitkár áll, akinek eredményes s fáradságtalan munkássága éppen a napokban nyert elismerést a miniszteri rangszalába való besorozásának révén. A közhasznú intézmények egész sora fűződik immar a Menekültügyi Hivatal tevékenységéhez.

Demokrata zászlóhordás a Belvárosban

Megalakult a Belvárosi Demokrata Párt

Az Ekküéri Modern kávéház külön termében esütörtökön, december hó 4-én nagy számban gyűltek össze a belvárosi demokrata polárok, hogy abban a kerületben, ahol már a legutóbbi választásnál is többség szavazat adottolt a Demokrata Párti listájára, végre megalkudjon az állandó demokrata szervezet. Pósta Ándor dr. az értekezlet elnöke, a megjelentek átvázlása után telkes szavakkal esztelte a Belvárosi demokrata pártjogára tömörülésének szükségességét, érdekeit kellő képviselőre. Az Országos Nemzeti Demokrata Párt képviselőiben megjelent Zombor Géza és Hajdu Marcel dr. kiemelték annak fontosságát, hogy a végleges megalkudás minél előbb megtörténjen és külföldre nagy örömmel adtak kifejezést, hogy a Belvárosi tekinthetőség kereskedő és iparos osztálya is tömegesen csatlakozott a belvárosi demokraták táborához.

Deutsch Mór, Polner Bela, Molnar Bertalan, Kosály Ödön, Hossay Pál, Schneider János, Faragó József, Román Ernő, Faragó Andor dr., Simonyi Simon dr. és még többek felszólalása után az értekezlet egyhangú felkeszéssel mondotta ki a Belvárosi Demokrata Párt megalakulását, megválasztotta a jelölt bizottságot és egyáltalán elhatározta, hogy az alakuló közgyűlést esütörtökön, december hó 11-én este 9 órakor tartja meg a Kiscsel-jéle útterem különiségében (Bejárati Duna uca). A közgyűlés utáni vacsorán Visszay Vilmos és a part képviselői is megjelentek. A szervezetbe való belépést ad-

A másik front felé

AZT MONDJK, hogy Németországnak három aranyárnyékába kerül minden parlamenti közbeszólás. Mennyire ként Magyarországnak az, hogy nincs — közbeszólás!

UGY JOBBRA MINT BALRA Intézi borongó intelmét a veterán ellenek és aztán esodálkozik, hogy szavára sem a jobboldalon, sem a baloldalon nem hajtanak. Mi így tudjuk, hogy az a díszos pozíció, amelyből „egy jobbra, mint balra” szoktak fohászni, ezidőszent be van töltve, még pedig igen kitűnően. Huszár Károly nem kis tehetséggel és szeresével túlti be évek óta ezt a pozíciót, amely epóly nehez, mint például a jövő emberének kényes pozícióját betöltöti. De ottól el is tekintve, nem esodáljuk, hogy nem volt fogantatjuk ezeknek a legutóbbi „egy jobbra, mint balra” szülő fohászoknak, amelyek egy estlapp hasábján jelentek meg. Nem is lehet fogantatjuk, mert azoz, hogy valaki egy jobbra, mint balra meghaligatassék, nem elég ha valaki a jobboldal és a baloldal közt áll, az a jobboldal és a baloldal fölött kell állni, de meg sokkal jobb, ha vagy a jobboldalhoz, vagy a baloldalhoz tartozik.

IGAZÁN RITKA ESET, hogy nem kormánypárti képviselőt beszéde közben olvashattuk a parlamenti tudósításban azt, hogy „nagy tans a jobboldalon és a középén”. Most egész közorútkban hullt el az elismerés Bassy Károly lábai elé — nagy beszéde alatt kétszer is felszántat a taps a kormányparton a szónok felé, aki egymagában túltölte be a székely baloldali mezőt. Le Bon idéz valahol egy angol képviselőt, aki azt mondta, hogy: öven év óta élök az alsóházban, de soha egyetlen beszéd meg nem győzött. Mi mindig azt hittük, hogy az egyszékes pártból is ilyen reménytelenül hatlan le minden ellenzéki kapacitáció — végtelenül árvendetes, hogy akadt egy ellenzéki képviselő, aki mégis tapsra ragadta a kormánypartot, még pedig oly pillanatokban, amikor az ellenzék távol volt. Sokat mulasztóhatott az ellenzék azért, hogy az utolsó napokban nem volt a Házban — de egyet sem sajnálhat annyira, mint azt, hogy ezen az „ismerkedési estélyen”, a megértésnek és harmonizációnak fűnépélyes pillanataiban nem volt jelen.

Nem értjük miért beszélt a t. szónok népszérségének közeletlenségéről — soha olyan népszérség nem volt a Házban, mint amikor az ellenzék távol volt.

A KÁRÁCSONYI KÖNYVPIACNAK az a szenzációja, hogy most sem jelönik meg a Hasznos Utmutató Jellenlétezők számára — amit pedig olyan szonulkozva várunk már az arany központú hadházián. Sajnos, e híny meg fogja magát bosszúlni és bizonyára tovább karkodtat az az állenzéki politika, ahelyett hogy esztalatosan munkálkodna nemese tervén. Tulajdonon nagy kormányképesség az ellenzék és belvárosi kérdés kormányképesség a kormányparton: jórészt ez az egész mostani helyzet alapja s ez mindig megvártóznék, ha valami fölélyűt ünzetlen ember megmagyarázta az állenzéki apostoloknak, hogy kormányképessége forrasztószásvál soha nem érte... sem egy ellenzék, de még kevésbé egy állenzék. Határozatlan, trivialisan szavára lelelt „jóni”, hatalmat lehet kívívni, lehet kiharcolni, lehet — mint Friedrich Istvánok — elfogadni, lehet mint a proletárdiktatúrának, elrabolni, lehet, mint a forradalomnak kikényszeríteni, lehet, mint a betveves években: kifundálni, lehet, mint Bikmány Dözsönek, kivételmentlen — hatalmat lehet kormánypartikodni és kiellenzékieskedni, de kiellenzékieskedni még sohasem sikerült, mert amikor a hatalom már az ellenzéknek jut, akkor az igaz ellenzéknek — azójuk, annak is csak akkor, ha azt kiesztatja. Az arany rendjén van, ha egy ellenzéki haroban a hadiókt sem tövezik szem elől, de a hadiókt is otvarud a esztalván, ha sommi másval nem tördnek. Soha a koalíció hatalomra nem kerülhetett volna, ha előbb beesültes valóságos haroban össze nem tört a szabadelvű pártok és soha a második koalíció kormányra nem került volna, ha nincs mögötte az egész választói befűvés háború, amely kulminációs pontját az kormánypartján előtt egy órával érte el. Egész természetesen az a törekvés, hogy a liberálisizmus kormányra jasson — a liberálisizmus azonban, amely egy emberöltőn keresztül már kormányon volt Magyarországon, nincs szükség arra, hogy gouvérnementáltsáit — az ellenzéknek bizonyítsa.

Perzsaszőnyeg eladás

A háború előtti években, szonyezkiallítás keretében a jól ismert „STRIN” Perzsa Szőnyeg Rt. vásárt rendezett válogatott valódi perzsaszőnyegekből, melyek közkedveltesnek örömezték. A óg a világháború után az idén először rendez újra alkalmi karácsonyi vásárt Bécsi uca 10 alatti helyiségében, kizárólag valódi legjobb minőségű perzsaszőnyegekből és pedig: Kazak, Mossul, Iran, Kirman, Beludzsisztán, Kabistan, Bokhara stb. körülbelül 1 m széles és 1 1/2 m hosszúságúakól 1 1/2 m széles és 2,66 m hosszúságú. Az árak méret sem minőség szerint váltakoznak: 2 1/2 milliótól kezdve 6 millióig nagymennyiségű valódi perzsaszőnyeg áll rendelkezésre, vételekiszner nélkül, szives megtekintésre. A szőnyegek kis része a óg lírakatában, V. kerület, Bécsi uca 10. sz. látható.

HÉTRŐL-HÉTRE

Ha gróf Bethlen István miniszterelnök odahaza, várbeli rezidenciájában beleérez a tüdőbe, nyilván Gladstone-nak képzeli magát. Nagy előzője, az angol premier volt az, aki 1882-ben benyújtotta az angol alsóházban a klotír-íjvaslatot és keresztülhátszajra ezt.

Csak hogy nagy különbség van az ezernyolcszáznyolcvanöttes angol politikai helyzet és az ezerelezeszázhuszonöttes magyar politikai helyzet között. Az angol klotírt heves és kimondottan obstrukció előzte meg, amely 1881-ben kezdődött a crim bill vagy cseréim bill ellen. Ez a bill ostromállapotot jelentett Irenszáiban és bírói végzés nélkül elfogatásokat hűtlenes, igazság és árulás esetében. A Parnell hívei, körülbelül negyvenhatszáz, végsőkig menő obstrukciót rendeztek, amelyet a többség különböző módon — és eszközökkel próbált letörni. Az alsóház elnöke — a speaker — a javaslat vitája közben szavaztatott. Ezt később, 1904 november 18-án a magyar speaker, Perczel Desző, is utánozta. Mikor aztán a parnelisták maguk Gladstone-t, a miniszterelnököt, megkádalyozták beszédében, az alsóház a miniszterelnök kívánására, kizárta úléseiből a renitenkedőket és a *sergent of arms* négy, frakkos, aranylancos segéde segítségével kivégezte az ülésteremből az ellentéteket. Összezen negyvenhat képviselőt.

Ez történt Angliában s a magyar parlamentből történt legutóbbi kivégzésnek alkalmaiból a kormány-párti többség szinte hivalkodva próbálta igazolni a magyar premier, gróf Bethlen István és a magyar speaker, Seitovszky, eljárását — az angol példából.

Számalmas igyekezett. Az angol t. házban vad és féktelen obstrukció akadályozta a parlament alkotó tevékenységét, míg itt, a magyar képviselőházban szinte engedelmesekek nevezhető ellenlélek állott szembe a kormány. Hol volt itt obstrukció?

A különbség az angol 1882 és a magyar 1924 közt abban is van, hogy a szigetországban a politikai változékonyságot rendszer mellett a szigorított házszabály és klotír egyformán kezelte annak számára is, aki ezt kleroszokká, mert igen könnyen mint ellenlék viselhetette saját alkotásának nyugát, míg nálunk ez a változékonysági rendszer nem törvényszerű.

Végül pedig — last but not least — nálunk a kivégzéseket azért rendezte s a házszabályrevíziót és a klotírt azért erőszakolja a parlamentre a kormány, hogy elnémissza a paramak, gyilkosságok, szédülés, törvényesítés és sötét korszakában az igazság szavát...

A belügyminiszter hát fővárosi ügyosztályt meg akar szüntetni. Ez voltaképpen heves, de miért csak most? Már bármikor meg lehetett volna ezt megselekedni, amikor Wolffék átvették a főváros feletti uralmat. Akkor talán megkímélődött volna attól is, hogy Zilahy-Kiss Jenőből alpölgármester legyen. Mert a főváros mai széleskörű központi igazgatásán sehogyszem felel meg annak a takarékosságot elvnek, amely egy szoroscsellen eszoka ország tönkretett és elszegényedett fővárosát kötelezi. Vissza kell térni 1910. évi adminisztrációs berendezésére. Hír szerint ezt akarja a belügyminiszter is. A most érvényben levő közigazgatási szervezeti szabályrendeletet 1911-ben alkotta meg a törvényhatósági bizottság s azzal egyidejűleg határozta el, hogy az új szervezeti keretnek megfelelő új fővárosi elöljáró állásokat szervez. Az új szervezet, amely 1912 január 1-én lépett életbe, a tanácsai ügyosztályok számát tizenhatban állapította meg, szervezett továbbá egy új (címetes) alpölgármesteri és öt új tanácsnoki állást, míg a törvényhatósági főjegyzői állását „tanácsnok főjegyzői” állásra szervezte át.

Most állítólag visszatérünk az 1872. évi XXXVI. tc. 75. §-ában megállapított két alpölgármesteres és tíz tanácsnokos szervezetre. Ha más haszon nem is származik belőle, már az is számottevő, hogy Zilahy-Kiss Jenő címetes alpölgármestertől megszabadulunk.

Végre eljutottunk a nagy kurzuspörben, amely sohasem akar véget érni, odáig, hogy a grüblök-dés, gonosz meg nem értes, embertelen illúziók és félték fekete lovarja után megkönnyebbülten kiált-hatjuk: Isten veled Jenő!

CELLINI ÉZÜST-ÉS FÉNY-ÁRUGYÁR R-T
VÁROSI ÜZLET:
IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 5.
- MENYETI CASINO ÉPÜLET - TELEFON: JÓZS. 214.
BÍRÓ-BACHURCH LIPÓT-7. ÓV VILMOS-IGAZGATÓ.
ÉZÜST ARANY ÉKSZER ÓRÁK
GYÁRI ÁRON - LEGFINOMABB KIVITELBEN.

Miskolc a demokratáké!

Képek a csütörtöki és pénteki választásról — 5225 polgár szavazott le — Huska Vilmos abszolút többségét jóslják

Miskolc, 1924 dec. 5. éjél.

(A Polgár kiküldött munkatársától.) Több-hetes előcsatározás után csütörtök reggel 8 órakor végre megindult a választási küzdelem döntő csatája. Huska Vilmos, a demokratápar jelöltje két erős ellenféllel vette fel a harcot: *Tarnay Gyula* pártunkivüli és *Borbély-Matzyk* Emil fajnövél jelöltje, akik mindketten főispánjai voltak *Námikör Miskolc városának* és ebben a minőségükben sok választópolgárral tartottak fenn értekezést. Annál dicséretesebb, hogy már a választási előcsatározásnak *bebizonyosodott, hogy Huska a nemzeti demokrata párt jelöltje bírja a város többségének bizalmát.*

Az első nap

Csütörtökön, a választás első napján már mozgalmal és szines volt a város képe. A polgárság mintha csak érezte volna, hogy ez a küzdelem nemcsak személyeknek, hanem elvnek egymással való küzdelme, igyekezett minél nagyobb számban felvonulni, hogy alkotmány jogairól élve, maga döntson sorsa felett. A kora délelőtti órákban a város minden tájáról megindultak a választók a szavazóhelyiségek felé.

Képviselő a választási helyiségben

Huska Vilmos támogatására Miskolcra utaztak *Benedek János* és *Fábián Béla* demokrata képviselők, a demokrata párt kiséret gyengédkedő országos vezérének feltű szerzetelt és együttérzését *Vásonyi* Vilmosnak megjelenése szimbolizálta. *Létai Ernő* képviselő, a Demokrata Szövetség nevében, *Esztéry György* János szocialista képviselő, *Hoffmann M.* Mihály kir. tanácsos és az *Ország* vezetősége részéről *Lederer Már* előnk, *dr. Szarka István*, *dr. Felek László*, *Koncsos Sándor* és *dr. Frankl Leó*.

Reisinger Ferenc, a miskolci második kerület képviselője hallatlan energiával és szívóssággal támogatta Huska Vilmost; nemcsak ő, hanem az egész családja kortekedett és buzdította a szavazó polgárokat Huska érdekében. Az ugynevezett *Széchenyi* nevezett szavazók az óvodában felállított urnák elé járultak. Ennél az urnánál nagy feltűnést kellett, amikor a kora délelőtti órákban *Fábián Béla* és *Reisinger Ferenc képviselők* megjelentek a teremben.

Ausländer Gyula, a fajnövél bizalmi a képviselők láttára így szólt az elökhöz:

— Kérem előnk *ur képviselők* vannak itt, méltóztassék intézkedni, ez nincs megengedve.

A Huska-párti bizalmija odaszólt a fajnövélnek:

— Nincs eltiltva! Joguk van érdeklődni a képviselő urnának!

— De agitációs jellege van az ilyen látogatásnak, — folytatja a fajnövél bizalmi.

— *Fábián Béla* nevetve vág vissza:

— *En már elég láttam, megyek is vissza!* *Reisinger* azonban maradt és nevetve szól:

— Ha megengedi, *Ausländer* úr, én még itt maradok egy kicsit!

— Nem szabad!

— *De én szavazni jöttem* — szól *Reisinger* — és már nyúl is a szavazólap után.

Valak mosolygva kérdezi:

— Vajon kire szavaz *Reisinger*.

Mikor a jelöltek szavaznak

A régi nyílt választásokon szokás volt, hogy a jelölt megjelent a szavazatszedő-bizottság előtt és nyíltan ellenjelöltjére szavazott. A titkos szavazás eltörölte a régi választási idők romantikáját és eltörölte az a szép szokást is. A legutóbbi miskolci választáson az akkori jelöltek: *Szentpály* és *Huska* nem szavaztak, most azonban *Borbély-Matzyk* kivételével, akinek Miskolcon nincs szavazati joga, a jelöltek félretették a gavaléros gesztust és ők is megjelentek az urnák előtt.

Elsőször *Tarnay* jelent meg a bizottság előtt és mosolygva vette át szavazólapját. Par pillanat múlva 2-3 hívnék esendes éjénzése közben kilépett a fülkélől és átnyújtotta az elöknöknek a lezárt borítékot.

Huska Vilmos az ötödik körzetben szavazott. Kifejezetté paros és munkásörkel, ahol a választóknak 80 százaléka a demokrata jelöltre adta le voksát. Huska megjelenése nagy feltűnést kellett a választási helyiségben. Huska Vilmost szavazatának leadása után lelkes óvadásban részesítették hívei.

Kedvező hírlátások az első napon

A késő esti órákig folyt az első napon a szavazás. Este 8 órakor zarták le az urnákat és megállapították, hogy 3175 választópolgár adta le az első napon a szavazatát.

A bizalmi férfiak nagy igyekezettel becsülték a szavazókat pártállásuk vagy ismerettségük alapján. Ennek a kisse önkényes statisztikának adatai szerint *Huska az első napon jóval több voksot kapott, mint az összes szavazatok fele*, de még a legpesszimistább nézet szerint is a szavazatoknak 50 százalékát feltétlenül megszerezte. Természetes, hogy a demokrata párt és az ellenzéki pártok szövetségének itt tartózkodó tagjai kitűnő hangulatban fogadták ezt a hírt és az első nap kedvező eredménye után a legnagyobb bizalommal tekintettek a döntő második nap felé.

Pénteken délelőtt lassan indult a szavazás

A péntek reggeli órákban az a lázas sieféség, amely a csütörtöki napot jellemezte, feltétlenül alábbhagyott. Kora délelőtt csak igen gyzében jelentek meg a szavazók az urnák előtt. Annál nagyobb izgalommal és idegességgel tárgyalták az pecén a választás esélyeit.

9 óráig csak a külső munkásnegyedekben jelentek meg szavazók, a belső körzetekben, ugy látszik, tovább aludtak az emberek. A demokrata párt megbízottai mindvégig permanenciában voltak, buzdították a híveket és bőve figyelemmel örökdtek, hogy egyetlen Huska-párti szavazat se vesszen kárba. Az ipartestület vezetősége, *Stern Samu* alelnökkel élén, különösen nagy buzgalommal és körültekintéssel dolgozott pépszerű elöknöknek, Huska Vilmosnak megválasztása érdekében. Délelét már nyilvánvaló lett, hogy a párt nagy munkája, melyet a miskolci választásra fordított, nem lesz hiábavaló. Egymásután érkeztek a hozzávetőleges becsülések hírek a párt irodájába, mindmegannyi győzelmet és bizakodást jelentett.

A déli órákban ismét nagyobb lendülettel indult meg a szavazás. A bizottságok előtt most már népes sorokban állodgáltak az emberek, hogy leadhassák szavazataikat. A választópolgárságnak körülbelül 30%-át teszik a nők, akik különösen kitettek magukért és aránylag sokkal nagyobb számmal éltek szavazati jogokkal, mint a férfiak.

5225-en szavaztak

Este kilenc órára tűzte ki az előnk a második nap záróráját. Félkilenc és kilenc között azonban mindössze 3 szavazó jelent meg az urnák előtt. Kilenc óra után néhány perccel lett nyilvánvaló, hogy az első körzetben 846, a másodikban 859, a harmadikban 888, a negyedikben 726, az ötödikben 610, a hatodikban 641, a hetedikben 655 szavazatot adtak le, összesen tehát 5225 választó szavazott, ami a jogosultak számának körülbelül 80%-át teszi. Erdekes, hogy az 5225 szavazóból 3100 keresztény és 2100 zsidó.

Típek és fogadások

A késő esti órákban villámgyorsan terjedt el a hír, hogy *Huska Vilmos, a demokrata párt jelöltje abszolút többséget kapott*. A demokrata párt bizalmi férfiai becsülése szerint *Huskára körülbelül 2700 szavazat jutott*. Ezzel szemben a pesszimistábbak azt hiszik, hogy Huska mindössze 2500 szavazatot kapott és pótválasztásra kerül. Hogy azután kivel mérkőzik a pótválasztáson, arra vonatkozóan ugyancsak kombinációkra lehet támaszkodni. Minden becsülés azonban azt hangoztatja, hogy a fajnövél *Borbély-Matzyk* erősen vezet *Tarnay* szemben; tehát *Huska Vilmos a fajnövélvel fog szembekerülni a pótválasztáson*.

A Polgár kiküldött munkatársa az éjjeli órákban beszélgetést folytatott *Reisinger Ferenc* szocialista képviselővel, aki a következőket mondotta:

— Az én becsülésem szerint *Huska Vilmos a mai napon megkapta az abszolút többséget*. Ha tövének, az csak azt jeleníti, hogy sok szavazatot megsemmisítettek, de ebben az esetben is *legfeljebb 100-150 voks választja el Huskát a mandátumtól. Kétségen felül áll, hogy a pótválasztáson Borbély-Matzyk lesz az ellenjelöltje*, mert az én meggyőződésem szerint *Tarnay jóval kevesebb szavazatot kapott, mint a fajnövél jelölt*.

Az egész városban nagy fogadási láz van. A fogadásoknál természetesen Huskának van a legkisebb ódsza. A Huska-pártiak ötszörös pénzben kötik a fogadásokat Huska javára. Az egyik nemzetgyűlési képviselő fogadást költött, hogy *Tarnay* nem kap 1000 szavazatnál többet.

A város polgársága lelkes izgalommal lesi a pillanatot, amikor megnyílnak az urnák és ki fog derülni, hogy a választók többsége melyik zászló alá tömörül. *Fábián Bélának*, sok lelkes harcosnak és Huska Vilmosnak már előlegezik az ünneplést, nekik máris nagy részük van a győzelem kivívásában. S. A.

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Irja: KRÚDY GYULA

Madárijesztő koromból

... Egy napon aztán észrevettem, hogy új-jal mutogatnak rám az emberek az utcán. Megszólták egy jóakarató szomszéd:

— Kissé túlzásba viszi a fogyasztó-kurát.
— Nem — feleltem —, nem használók sem-miféle kurát, se hízőt, se fogyasztót.

A szabómmal már régebben haragot tar-tok, de ekkoriban mindig az ucca túlsó oldalán jártam, hogy a kibékülésnek a lehetőségét is elkerüljem. Vajjon, miért is bekülfent volna ki? A szabómmal csak úgy lehet kékipapra rá-gyújtani, ha legalább egy új öltönyt rendelék nála. Minek nekem az új ruha? Nem készülő-k sehoval se látogatába, legfeljebb az adókövet-ő bizottság elé, ott pedig elfogadják az embert a tavalyi ruhájában is.

Hát ez az adókövető bizottság olyan téma, amelyről bőségesen írhatnék napszámba, ha nem várna még annyi feljegyezni való. A bi-zottságról csak azt jegyzem meg, hogy ő érti mostanában legjobban a rikatás művészetét. Azelőttiben híres papok szónokaitait jártunk meghallgatni, ha simivaló kedvünk volt. Vagy, ha templom helyett inkább a kocsmát látogat-tuk, a cigányprimásról vonatunk valamely keserves nótát, hogy szívrohant hangulata ringassuk magunkat. Most aztán nem kell se templomban, se kocsmában járni többet, elég egy esztendőben egyszer megjelenni az adókövet-ő bizottság előtt, hogy a következő esztendőig a nótaféléből csak a keserveset szerezessék. Mindig megcsodáltam férfiaságomat, amikor nem rogytamam össze a bizottság előtt. „Az ilyen bátor ember, mint én — dicsélettem magam-ban — akár az akasztófa alá is emelt fejű lép-hetne”.

De nem csak bátorságából él az ember, néha a lélek is megkívánja a maga szórakozását, a vigadozást a sok mindennapi gond és nyomor-rúság után. Azelőttiben kitanécoltam magam a bálban, ha valami bajom volt; vagy elmentem a színházba, hogy nevessek a színész nagy szakállán. Megpróbáltam ezt mostanában is. De alig perdültem egyet-kettőt, alig munkantol-tam a tenyeren mögött: már ránhúzták, hogy olyan mértéktelenül vizsgálók, ami után adót kell fizetni. Mondom, jól van, hagyjuk a fiatal-ságunk a táncot, én már ügyis kikapott az előféléből.

Voltak még más gyönyörűségei is az éle-temnek, amely gyönyörökről valaha tilos volt még csak beszélni is, de most már szabadon írhatók róla, mert hiszen többé úgy se üzöm. Ilyen volt például a hazárdjáték, amelyből néha szerettem csipegetni. Kell az ilvemi a magam-fajta egyszerű polgárnak is olykor, hogy azt higgye magáról, hogy úriember. Igaz, hogy a törvények, a hatóságok, a polgári tisztesség til-tották a hazárdjátékot. Olykor a rendőrséggel is meggyűlöl a bajuk azoknak, akiket rajtacsíp-tek. Rendben van, mondjuk magunkban, vala-miféle törvénynek kell lenni a világon.

Most már aztán mi történt itt a hazárdjá-ték körül? Megadózhatnak érte, forgalmi ellen-őrt állítanak a hátam mögé, adót kell fizetnem olyanért is, amit törvényeink szerint nem volna szabad tennem. A régimódi becsukás ellen a hazárdjáték miatt: nem lehetett semmi kifogá-som, de a hazárdjáték után járó adó ellen már mégis felforttam. Inkább nem játszom.

Végignézek madárijesztőjő mivoltomom... Hol van még hozzám hasonló, bozontos, ijesz-tő városi polgár a világon? Most már nem is eso-lom, hogy újjal mutogatnak reám.

Demokrácia

Irta: dr. MARCZALI HENRIK egyetemi tanár

III.

Két csapás sújtotta a magyar polgárságot és akasztotta meg haladását. Az első a török uralom volt. Az ország legtöbb városát, Buda, Pest, Eszter-gom, Fejérvár, Pécs, Temesvár százötven éven át el voltak szakítva, régi lakosságuk elhagyta őket, szenny és pusztaság uralkodott ott, hol nemrég még Mátyás országolt. Csak Erdély, a Felföld és a Dunántúl nyugati részének városai maradtak meg, de azok még sem nyújtottak az elvesztésükért kellő pótlást. A városok jelentősége politikai tekintetben is süllyedt; a nemesség elleni új szabad királyi vá-rozok elismerését, akár csak Angliában, a korban; az országgyűlésen megjelenhetők ugyan, de az összes városoknak együtt csak egy szavazata van, annyi, mint egy megyének.

A második az osztrák vámpolitika volt, mely Magyarországot gyarmatnak nézte és annak is ke-zelte, mindenben az osztrák gyármányoknak adva elsőséget és mindenben gátolva a magyar ipari ter-melést. Ennek az épen oly gaz, mint rövidlátó politikának volt következése, hogy a felföldi városok elesenestek. Lőcsé, Eperjes, Bártfa előbb népes uccán fő nőtt, a szász városok is elhanyaglottak. Csak a mezőgazdasági termelés nagy vásárhelyeit, Pestet, Debrecen, Szegedet, Győrt, Kanizsát nem sikerült tönkretenni. Volt ugyan már néhány tudós, belátó magyar nemzetgazda, de azok tehetetlenek voltak. Hogy is lehetett volna valamit e téren el-érni, mikor Türy László protonotarius, a királyi tábla ülnöke a várnagyválságnál azt mondta: nem érte, miért foglalkoznak a Tektetésű rendek oly hosszsan vele, hisz az csak az örményt meg a görög-öt. — a kereskedőket érdekli.

Igaz, hogy az 1790-iki országgyűlésen a haza polgárainak, Cives, neveztek magukat a rendek. De az csak visszhangja volt a francia forradalom „citoyen”-jének.

Harmadik csapás gyanánt ide íkthatatjuk a sza-bad királyi városoknak, mely sokkal inkább, mint a megyéknek, dűlő visszaeséseket. Voltakép igen ke-vés tehetséges polgár igazgatója a város, állásból a lehető legnagyobb hasznot biztosította magának. Volt ugyan minden városnak fermendere, tribunusa, a közép szótárszója, de az ritkán ért el valamit. A városok — mi a történetben páraáll — amennyire túlik tellett, kerékfűtők voltak a haladásnak, a sza-badság ellenesség. Széchenyi Naplójában (1826) talá-ljuk azt a megjegyzést, hogy alkotmányunkat az obscurantismustól és a nyárspolgárságtól félti.

Javulhat csak a Széchenyi föllépése óta megnyí-ltatkozó szabad szellem hozott. Kezdték beátni, hogy városi polgárság, ipar és kereskedelem nélkül ipari nemzet nem lehetünk. Ez iránynak Kossuth Lajos volt legerősebb képviselője. Legszébb kifejezését gondolatának pedig Szalay László adta az 1843—44-iki országgyűlésen, mikor kijelentette, hogy a kivált-ságok kora lejárt. A művelt, dolgozó polgárságé a jövő. Olyan polgárnak legyünk a hazának, kik csak a közjót nézik és távol maradunk az elhaltasodó bankok fűzelméitől.

Ez a kor az, melyben az addig nagy részét német városi lakosság magyarosodott, művelődött, ki kez-d bűjni a nyárspolgárság pályáiból. Az 1848-iki törvé-nyek polgárrá tették a parasztot is. De, bár a de-mokráciát legelőbb emlegették, a történelmi hagyó-mány természetes kifolyása gyanánt még mindig a főemesekek a megyei urak kezében maradt a ha-talom.

Ha már most kérdezzük, hogyan alakítható meg igaz, magyar demokrácia a felelet époly könnyű, mint amilyen nehéz a megvalósulás.

A polgárság, mint dolgozó és művelődésre képes és halló osztály, közösen áll a régi arisztokrácia között, melynek már nem minden tagja dolgozik és művelődik, és a tömeg között, mely dolgozik, hogy megélhessen, de ritkán jut oda, hogy komoly nevelésben részesüljön. Voltaire a helyzetet úgy je-lemezte, hogy a társadalom a kávéhoz hasonlítható: felül hab, alján salak; a közepe a java.

Középsztyál kell tehát, olyan, minő legjobb-jaink óhaja, álma volt. Olyan, mely munkás, mű-velt, hazafias. Ennek gerince pedig csak a városi polgárság lehet, úgy a parasztság, mint az eddigi uralkodó osztályoknak lehető bevonásával. A be-olvasztástól függ minden. Széchenyi szava szerint: „ki erkölcsileg bármily kicsinyvel is felsőbb, az terjeszt, midőn a pár hajszállal alantibb csorbít.”

A demokráciának, az első, a realis viszonyokat tekintő állambölcsész szerint, a szabadság az igaz lőny. Fő elve pedig a méltányosság és a törvény uralma szadag, szegény fölött egyaránt. Ő maga is ezt az államformát tartja legkiválótsabbnak. Csak a despotizmust, az oligarchiát és a demagógiát ítéli el. „Mert a despotia csak hatalmat akar, az oligar-cha csak a gazdagok javára tör, a demagóg meg csak a szegényeket pártolja. Ebből mindenkinek haszna van, csak a kömek semmi.”

Legjobbának tartom azt a demokráciát, melyet az

László Vacuum
75-05 77-82
V. Vitegrád ucca 8 11, Zsigmond ucca 24
Takarít, megdől, lvi, beavatkoz
szűnyegeket javít és mos

igazi arisztokrácia vezet. Görög értelemben. A leg-jobbak, legműveltebbek, legbeületesebbek. Ha nincs olyan vezető, mindig fenyeget a csődeselés uralmá-nak veszélye. Annál inkább, mert, mint a történet emerszeresen bizonyítja, a köznép, a mérsékelt ellen-őszertart a két véglet — bármennyire eltérnek is egymástól. Már pedig mindegyik véglet terrorista. A háború nyomorúsága csaknem minden országban a szélsőségekét juttatta felsínre. Csak rajtuk, ma-gyarokon áll, hogy igazi polgárságot alkotva, igaz, törvényes demokráciához jussunk. A nagy törvény-hozók, nálunk is, a középsztyálból kerültek ki.

Bécsi levél — Budapestnek

Wien, 1924 november.

Ha valaki szereti azt a várost, ahol él és elkerül idegen városokba, szivesen tanulmányozza az ottani viszonyokat, hogy párhuzamba vonja az otthoniakkal. Budapestről Bécsbe érkezve — soa fájdalommal állá-pítjuk meg ennek a városnak haladását, virágzását a mi fővárosunk szemében. Okulást talán nem lesz fölösleges ideiktalni néhány igazságot:

Bécsben olyan az élet, mintha nem esupa kasztokból álló kis ország lenne, hanem egy óriási világbirodalom fővárosa. Mi ennek az oka? Egyse-riem az, hogy egy helyt több idegen jön ide a világ minden részéből, mint a mi fővárosunkba egy év alatt. Itt éltet időtlen időkig, nem kérdeik tőle a honát, vallását, származását, nem kérdezik tőle semmit, jelentkezésessel és más hasonlóval senki nem molesztálja. Minden az idegenért és semmi eleme nem történik. A világ minden részéről idehozóak a kultúrát megbecsülő emberek nap-nap után jó va-lutájukat, aranyukat és boldogga teszik ezt a várost — mert igazában tulajdonképpen ebből él ez a város, ebből fejlődik, széplül. Hogy ez mit jelent, annak megmondhatja az a milliónyi ember, aki a társada-lom minden foglalkozási ágában ebből és esupán az idegenforgalomból él meg szinte kékelői fogal-mak szerint jól, bécsesen és nyugodtan. Ugyo hogy ez nálunk is lehetett volna így? Sajnos nem így tört-énnék, éreznék is otthon mindnyájan. Reméljük, hogy egy új, hozzáértő városgazdálkodás ezen is segít.

Az Opera estéről-estére zsúfolásig tel, nagyon sokszor nem lehet jegyhez jutni. A „Denver”-nél voltak legutóbb, az utolsó sorban fizettem 250.000 osztrákot. Sokaltam, de — remek előadás volt. A pesti Schwarz Vera és a pozsonyi Taubner jásoztották a fő-szerpeket. Hatalmas sikerük volt, de az operának is, mert valahányszor fellépnek, utolsó helyig min-den jegy elkel. A közönség 85 százaléka idegen. A bécsi örege-fatalaja az álló és szerényebb helyeket tölti meg. Bár már a mi operánknál is így lenne.

Az új és lerongyolódott uccákat Bécs városa a leg-szebb faburkolattal borította (nálunk Budapeston még az Andrássy útunkról is felszedték és kövekké helyettesítették). Az utcáket egész Bécsben — a kül-városokban is — egyformán, tiszták, kifogástalanul rendezték és jól gondozták. A világítás sokkal ki-adósabb a miánknál. Annak az össze-vissza való hajlásnak, kíméletlen hajszának a kocsiok, sofőrök részéről, amely nálunk lépton-nyomon tapasztalható — itt, ahol tisztesen a forgalom, nyoma sincsen.

Városgazdálkodás! Bécsben a víz 35 literig na-ponta senkinek egy fillérjébe sem kerül. A gáz, vil-lány olcsóbb, mint bécsben. A villamos kiténő és olcsó, pedig nekünk négyezerannyi a szentink, mint Ausztriának.

A házbérek! Talán túlzotnak, szinte nevelésre-sen alacsonyok, milliónyi ember jobb boldogulását szolgálják a kövesek rovására, sok — érthető mo-mentum miatt, hát örömmel látja az ember. Ezzel szemben igaz, a kukor fele annyiba kerül, mint Bu-dapest, de legalább — nálunk terem.

A város 5 éves programja huszoneg ezer lakás építését vette terbe, most újabb 8000 lakás építé-sére adott felhatalmazást. Hogy ez mit jelent az ipar, kereskedelem és a munkásság jól felfogott ér-dekéből, fölösleges kommentálni.

No és végül az adókérdés! Hátt ennek legnagyobb részét az idezőnlő idegenek luxuskidásai fűdozik. Szóval: azoktól veszik, akiknek fölöslegük is akad és nem onom, ahol nincsen.

Gáspár Filíp

Fodor Testnevelő és Vivóintézete
Specialitás: gyermektestnevelés!
TELEFÓNSZÁM: 9-96

Marica grófnő és Arvácska legskorültebb hűvetelei hanglemesei kaphatók
NANGSZER-OTTON
FERETE MIHÁLY-nál Budapest, VII József körút 9.

PALMA
PALMA kaucsuk sarok
PALMA kaucsuk talp
PALMA kaucsuk talpvédő

KÖZGAZDASÁG

A klsrészvények tőzsdéi helyzete

A tőzsdén néhány hét óta mutakozó javulás inkább csak az úgynevezett néhápapírokra terjed ki, a klsrészvények ellenben eddig állg mutakozó pesszimizmust mutatnak. Az utóbbiak tőzsdéi kilitására vonatkozó véleményét kérünk dr. Urbanovitch G. Zoltántól, a Magyar Városi Bank vezérigazgatójától, ki kérdéseinkre a következőket válaszolta:

— Ha a közönség az úgynevezett „kis” vagy „könyvgyári” papírok tőzsdéi helyzetéről óhajt informálódni, mindenekelőtt tisztában kell lennie azzal, hogy az a körülmény, hogy valamely vállalat részvényei a kis papírok közé tartoznak, még nem jelenti az illető vállalat gyenge vagy rossz voltát. Az olcsó részvény nem egyértelmű a rossz részvényvel, amint a drága részvény sem feltétlenül jó részvény. Annak, hogy valamely társaság címletei az olcsó papírok közé tartoznak, különféle okai lehetnek, melyek az illető vállalat rentabilitásával, vagy értékeivel nem okvetlenül vannak szoros összefüggésben. Azoknak a vállalatoknak ugyanis, melyek a koronarámós idején, főleg annak utolsó periódusában alakultak, vagy bár régebbi alapítások, de tőkeátszervezésük túlnyomó részben e most említett időkre esnek, s melyeknek alapítói a régóta megszokott alacsony, többnyire 200 vagy 400 K névértékű címletekből állanak, csak egészen kivételesen kedvező üzleti eredmények mellett lehetnek ma magas árfolyamértékű részvények, mert hiszen e társaságok többi vagy azok túlnyomó része nem aránytérben fizetett be, árfolyamukban sem jelentősebbet az aránytérít papírokhoz való valószínűsége.

— Igaz másrészt, hogy éppen a koronarámós idején mutatkozott „Jászai-Kovácskúria” tág teret nyitott az alapítási és plasztizációs spekulációnak is, minek következtében sok, kellő létjogosultsággal nem bíró vállalat keletkezett, melyeknek részvényei a tőzsdéi spekuláció ama napjaiban kerültek a kö-

zönséghez, amikor a romló koronánál minden részvényt jobbnak tartottak. Ezek a részvények, melyek a régebbi és szolid vállalatok címleteihez viszonyítva mindig alacsony árfolyamot álltak és állnak még inkább ma, nagy részben gyenge sőt gyakran rossz papírok, de nem alacsony árfolyamuk miatt, hanem azért, mert azoknak a vállalatoknak, melyeket léptételnek, nincs meg a létjogosultságuk, vagy kellő vagyoni erőjük és rentabilitásuk. Természetes, hogy ezek a majdnem „non valour”-ök a tőzsdén jegyzett papírok közt csak átvette találhatók és tulajdonképpen hazájuk az úgynevezett eszka-piac.

— Ami már most a tőzsdén lajstromozott kispapírokat illeti, azok piaci helyzete ugyanolyan jelentőséggel bír, mint a nagy- vagy nehézpapíroké. Ha az illető vállalat bőséggel jó, ha a gazdasági viszonyok kedvezőek és végül ha az értékpapír-piacon van élet, akkor nincs ok arra, hogy a kispapírok árfolyam-alakulása a nehézpapírokénál kedvezőtlenebb legyen. Ugyar időben azonban, mint a mai, amikor a gazdasági élet számtalan nehézséggel küzd, a tőzsdéi forgalom hosszú pangása után a vételekdy éppen csak mutatkozni kezd s e kezdeményezésben a külföldi vásárlásának van nagy része, az árfolyamok javulásának előbb a nehézpapírokban kell mutatkozni. Ez azonban természetes, mert a külföldi elcsorban az általa már ismert régi vállalatok címleteit vásárolja, ezek pedig a nehézpapírok közé tartoznak. Ha a tőzsdéi forgalomban a közönség széles rétegei ismét bekapcsolódnak s a forgalom megint normális lesz, akkor a kispapírok sem fognak kivételt képezni az árfolyam-alakulás általános irányzata alól, mely abban fog nyilvánulni, hogy a vállalatok anyagi helyzete és prosperitása szerinti fogják a részvényeiket keresni és vásárolni. A jó vállalatok részvényeinek kurza tehát emelkedni, a rosszaké pedig elmaradni fog, tekintet nélkül arra, hogy az egyes részvények a nehé- vagy a könnyűpapírok közé tartoznak-e.

Walkó Lajos kereskedelmi miniszter jelenlétében báró Bánffy Zoltán részvénytársasági alelnök, a vállalat ügyvezető alelnöke nagyszámú előkelőség jelenlétében az üzletet megnyitotta. — A cég 100-150 munkást foglalkoztat, gyártelepe a Futó uca 15. sz. alatti saját házában van, ahol ércet, arany és francia modellek után ékszerárak készülnek. Az arak oly előnyösek, hogy a polgári szükséglet kielégítésére messze feljutnak a külföldi és hasonló hazai gyártmányokot. Remek alapanyagú a karcsosnyí piaci szemézelői és olcsóságukkal és jó kivitelükkel a közönség tetszését már megnyerték. Az ezüstáru-gyár vezetője Bíró-Bachrach Lipót vezérigazgató, az ékszer- és aranyostály vezetője Löw Vilmos igazgató. — Az előkészületek közül megemlítendő: gróf Wenckheim Dénes, gróf Széchenyi Emil, Welczek német nagykövét, Jekelfalussy Zoltán, Nádoszy Imre és gróf Forgách János. — A helyi rendezést Farnó Sándor és Grosz Zsigmond iparművészek tervezték.

SZÍNHÁZ

Lengyel Menyhért, Vajda Ernő, Szép Ernő, Fodor László és Gaál Mózes darabjai a Renaissance színház programján

Bárdos igazgató ezután is a magyar szerzőket favorizálja

(A Polgár tudósítójától.) A Renaissance színház pénteken este mutatta be Paul Geratdy „Szertre” című sok sikert látott színdarabját, amely magyar színpadon is nagy hatással volt a közönségre. A filmben maga játsza el Napoleon szerepét, természetesen, aki a színház játéknadrójáról és az évi terveiről a következőket mondotta munkatársainknak:

— Egyúmsútan több kitűnő magyar szerző darabjainak óhajtok színpadot adni. Már javában folynak a próbák Lengyel Menyhértnek „A waterlói esztá”

című vígjátékából, amelyben az illusztris szerző az Amerikába kivándorolt és visszatért magyarok egyik, sokat szereplő csoportját mutatja be ragyogóan elmes merülvígjátékban. A darab hőse pár száz dollárral visszatért Budapestre, itt nagy filmvállalatot gründol és a végén „A waterlói esztá” című darabját költötte meg. Ezt az új Lengyel-vígjátékot tesen a filmben Napoleon magyarai a waterlói esztá, Lengyel után ismét világhírű magyar író következik soron: Vajda Ernő, akinek „A magas C” című darabját költötte meg. Ezt az új Lengyel-vígjátékot már Amerika számára is megvásároltam. Belasco forja a következő szombaton bemutatni. A darab amerikai miliónban játszódik: az új világ szolgái adnes kerülül egy nagyhírű tenorista szerelmi regényhez.

— Rövid egymásutánban még három magyar író darabja kerül színpa, ifjabb Gaál Mózes, vagy az „Idogen”, vagy „A török ház” című darabjával fog debütálni. Szép Ernő „Szénalás” címen vidéki miliónban játszódó vígjátékot írt, Fodor László pedig ugyancsak nálunk kerül színpa „Ezlet Juci” című vígjátékával.

— Természetesen nem hanyagoljuk el a külföldi drávos írókat sem. Bemutatóra várnak: Burebeau: „Pleru d'orange”, Pierre Wolf: „Aprés l'amour”, Evreinoff: A szerelem fantazmagóriái vannak soron.

— A szezon folyamán megvalósítom kedvenc tervenmet és színpa hozom Shakespeare „Téli regé”-jét Kosztolányi Dezső új fordításában.

Elnömdta még Bárdos igazgató, hogy a szezon folyamán több érdekes külföldi vendégszerelőpás fogja tarkítani a hazai műsort.

* A Mascagni-előadásokra szétkapkodták a jegyeket. Mascagni Péter, a világhírű zenészorú a jövő héten két este vendégszerel Budapesten. A Zeuekadémiában dirigál egy estét és az Operaházban a Paraszthecseletet és a Bajnagokt vezényli szerdán. Bár az Operaház igen magas összegben alapította meg a belépődíjakat, (170.000 korona egy szillye) a kiváló komponista nevére mégis megmozdult a publikum és két nap alatt lejegyzed az összes jegyeket.

* Elkészült Hary János drámája. A magyar mesevilág egyik legkedvesebb figurája, vitéz Hary János rövidesen színpadra kerül, még pedig a Nemzeti Színház színpadán. Harsányi Zolt és Paulini Béla dramaturgizáltak Hary János mulatságos hiebrírdját és a darabot Hevesi Sándor igazgató el is fogadja előadásra. A Hary János külön kisért zenével mutatják be. A címszerepet Rózsahegyí Kálmánnak szánják.

* Magyar írók újabb sikerei a külföldön. A magyar színpadi irodalom reprezentánsát ismét hazahozták egy csomó babérágat. A bécsi Akademie Theaterton nagy sikert aratott Vajda Ernő „A váhőnomsgründ”-e, amelyet „Die Dame mit der Schöndungsgründ” címmel mutattak be. Vajdának két darabja fut Newyorkban. Molnár Ferenc nevét a testórrél és a Hatnyolva kapcsolatban emlegetik és Blumenthal egyik színháza készült „A vörös malom”-ra. Január javában premiált várnak: Lengyel Menyhért (Antónia) és Lakatos László (A zafirgyűrű) Bécsben, Drégely Gábor (A kisasszony férje) Párisban és Szenes Béla (Az olasz asszony) Bécsben és Berlinben.

* Molnár Ferenc új vígjátéka, az Üvegcipő, 25-ik előadása felé közeledik. Minden este nagy sikerrel ndják a Vigszínházban a nagyszorú vígjátékot.

* Kétezer ember ünnepelte Saloschit a Városi Színházban. A világhírű baritonista első fellépése valószínű zenei ünnep volt. Szombaton a „Rigolito” címszerepében isz alkalma a közönségnek megismerkedni Saloschit pártalan művészetével. Ezen előadásán Sándor Erzi lesz Saloschit partnere.

* A Notás kapitány minden este gyönyörködött és lelkesíti a Pevárosi Operettársulat közönségét. Pecky Erzi, Biller Irén, Fejos Teri, Tolnay, Halmai, Ujvári, Zoltany, Maly és Latabar vezetik a pártalan együttest. Vasárnap délután „A Drótostól”, hétfőn délután a „Három Grácia” kerül színpa.

Fényképezőgépek, színházi és prizmslátszóvek, rödlík, sí-k hokyk, ping-pong-készletek legújtanysabbak RADÓ-nál, IV. Egyetem tér 5. Vétel-csere

Amerikai tőke a Kereskedelmi Banknál. Annak idején nagy feltűnést keltett a pénzügyi körökben, hogy a Kereskedelmi Banknak sikerült 1/2 millió dollár névénélküli kölcsönkötényit előhozni az amerikai piacon, az összesen 2% milliárd értékű magyar tranche-ból. A banknak ez az akciója azonban csakis első lépészene volt a további amerikai kapcsolatok kiépítésének. Dr. Jacobi Olivér igazgatójának, aki jelemlen a bank megbízásából Amerikában van, máris sikerült a Speyer-bankhöz és a Kereskedelmi Bank közötti erősebb kapcsolatot teremtenie.

A szénárak további esökkenése várható. A külföldi szén behozónlése a hazai bányavállalatokat egyre nehezebb helyzetbe hozza. Több helyről nyert információk szerint az egyre esedékes mennyisé, s a szokatlanul enyhe időjárás következtényeképp úgy a hazai, mint a külföldi szén további áreséseire lehet számítani.

A bankok a kapacitásuk 20 százalékával dolgoznak. A tőzsdé lassú szülárdulása egyelőre még mindig nem igen látszik meg a bankok forgalmán, miután a nagyközönség aligha képes bekapcsolódni a „nehéz” papírok esőyéibe. Egyik nagybankunk vezetéke szerint a fivárosi nagyobb pénzintézetek alig hasznadják ki munkaterüekük 20 százalékát a jelenlegi forgalom lebonyolítására.

Mi drágítja meg a kispári hiteletket? A pénzügyi kormányzat nemrég a Pénzügyi Központ útján mintegy 5-6 milliárdt beosztott „olcsó” hitelt gyánánt a kispárosok rendelkezésére. Az „olcsó” hitel azonban nem nagyon keltett nagyobb lelkesedést az iparosok körében, miután a hitelek kamatlába 22-24 százalékot tett ki. A P. K. ugyanis csakis egy létezőtő bankszere újja adja tovább a hiteletet. A P. K. a Nemzeti Banktól 12% százalékkal kapja a 16-16% százalékkal adja tovább a kispári hiteleket. A közvétele bankoszer eimön hozzászámít 4-6 százalékot. Itten a kizetalos kispár-pórdítás anno 1924, amikor a nagybankok már egész könnyen kaptak külföldi 8-9 százalékkal szinte korlátlan hiteleket.

A magyar cukoripari vállalatok angliai gyár-alapítását. Már régebb idő óta oly hírek keringenek a pénzügyi körökben, hogy a Hitelbank konszernjéhez tartozó cukoripari vállalatok Angliában akarnak — egyes angol érdekléltségekkel karöltve — újabb gyárakat alapítani. Állítólag Kornfeld Pál báró már hosszabb idő óta tárgyal ebben az irányban a londoni érdekeltekkel. E hírszótéslet annál is inkább bizonyos eszépezzel kell fogadnunk, mert a magyar cukoripari vállalatok csak nemrégén fordultak a pénzügyi kormányhoz azzal, hogy az idei gyártási kampányak mintegy fele költséget kitélesze számukra a Nemzeti Bank útján. Egészen sajtósága jelensége lenne tehát, ha cukorgyárak új körülmények között fölös lökékkel rendelkezének még az angliai gyár-alapítások előjára.

— A Cellini Ezüst- és Fémgyár Rt. városi üzlete Kossuth Lajos uca 5. sz., a Nemzeti Kaszinóban, szenszácója a Belvárosnak. Tegnap délután

Péntektől a **Kamarában**

MIA MAY legszebb filmje:

Erősebb a szerelemnél

BRONZESILLÁROK kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatók **BÁN ALADAR** ANDRÁSSY ÚT 4.SZÁM

* 51-58 — *Marica grófnő*. Ötven táblás ház diadalán túl a „*Marica grófnő*” a közönség bámulatos fókuszáló érdeklődése közben folytatja ragyogó pályafutását a *Király Színházban*, ahol jövő vasárnap éri meg 58-ik előadását. Minden este „*Marica grófnő*”, vasárnap és innappan délutánok a példátlanul népszerű Zerkovitz-operett, az „*Arédeska*”. Délután mérsékelt helyárak.

* Hétszer egymásután a Kuooc kerül színe a *Magyar Színházban*, mindannyiszor a nagyszerű Csorlos Gyulával a címzerepben. A szenzációsan mulatságos remekmű, amely oly nagy sikert aratott a premiéren, közboszéd tárgya Budapestben.

* Két előadás felhellyákkal a Renaissance-Színházban. Vasárnap délután: *Kis muszkák*, hétfőn délután: *Kisértelek*.

* A Szeretni a Renaissance-Színház jövő heti műsorának négy estjén szerepel. Paul Géraldy ragyogó költői alkotása, a szöveg legnagyobb művészi eseménye, kedden, esütőrdőknön, szombaton és vasárnap. Hétfőn este és szerdán a „*Csokolaj meg*”, pénteken a „*Haláltánc*” szerepel a műsoron.

* A Vörös ember, *Drégely Gábor* és *Liptai Imro* új vigjátékát december 13-án mutatja be a *Magyar Színház*, amelynek színpadáról indult világhódító körúttára „*A szerencse fia*” és „*A kisasszony férje*”. *Drégely* és *Liptai* új vigjátéka ötlet és mulatságosság dolgában még a két viláigőri darabon is túlszár. A színház érthető ambícióval kézzel a premiéro, amelynek külön érdekessége, *Makay Margit*, a színház új művésznőjének bemutatkozása. *Törös Jenő*, *T. Forray Rózi*, *Gombaszögi Ella*, *Z. Molnár, Stella*, *Tomonyi Játssák* a főszerepeket.

* Márkus Lili, a 9 éves csodakolatoratra, *Márkus Desző* és *Szöyer Ilonka* leánya hétfőn délután lép először színházi előadás során a közönség elé. A *Városi Színházban* énekel először *Márkus Lili* a „*Mályvecska királykisasszony*” látványos balett-előadásának keretében. A helyárak mérsékelték.

* A Vigszínházban vasárnap és hétfőn 2-2 előadást tartanak. Este, mint minden este, az „*Üveg-cipő*”, *Molnár Ferenc* nagyszerű vigjátéka kerül színe. Vasárnap délután az „*Ördög*”-öt, hétfőn délután „*Bunbury*”-t adják.

* Vasárnap délután a *Zsidónő*, Halévy operája kerül színe a *Városi Színházban*. Reebát *Lévy* Ilonka, Előadást *Ocskay Kornél* énekl.

* *Lengyel Menyhért* új vigjátéka a Renaissance Színházban. A *Talján*, a *Cárnó* és az *Antonia* világhírű szerzője *Lengyel Menyhért* új vigjátékot ír, mely „*Waterloó csata*” címen a Renaissance Színház legközelebbi újdonsága. A színház parádés színpadon hozza színe az illusztris szerző darabját. Egy évi távollét után ebben a darabban lép először színpadra *Hosvay Rózi*, kitűnő szerepet játszik *Kabos Gyula* a színház vendége, *Somlay, Gelért, Makláry* és *Bánóczy Desző*. Ez a *Lengyel*-bemutató a szöveg igazi eseményének ígérkezik és a nagy érdeklődésre való tekintettel a színház a jegyek árusítását már a jövő esütőrdőkön megkezdi.

* *Ki habája vagyok én!* — Az olasz asszony. Ez a két ragyogóan mulatságos vigjáték tölti be a *Budapesti Színház* jövő heti műsorát, tehát: minden este főkezd, derű, kacagás. *Titkos Ilona* és *Kertész Desző* nagyszerű duója mind a két darabban. *Tóth Böke*, *Tarnay Ernő* kiváló alakítása a „*Ki habája vagyok én*”, *Bóth Klári*, *Z. Molnár*, *Rubinyi, Rozsnyai Ilona* művésze az „*Olasz asszony*” előadását gazdagítja.

* *Honthy Hanna*, *Somogyi Nusi*, *Harmath Hilda* három primadonnája a „*Püfegalevél*”-nek, *Boross, Gallay, Matányi, Sározy* a kómicumot képviselik a *Blaha Lujza-Színház* szenzációs operettjében, amely a 25-ik előadásán túl is minden este telt házakat vonz.

* A *Három Gréta* hosszabb pihentetés után hétfőn délután újra színe kerül a *Fővárosi Operett-színházban*. *Billér Irén* és *Halmay Tibor*, *Hajdu Eta*, *Mészáros Polett* és *Ujváry Lajos* játszik a főszerepeket. Vasárnap délután „*A Drótosító*”-t ismétlik.

* Nézz meg a hirdetőoszlopokon a *Városi Színház* helyárait!

Ausztrilának is polgári demokrácia az egyedüli mentővára

A Seipel-kormány helyébe lépett Ramek-kormány teljes egészében átvette elődjének programját. Nagy súlyt helyez a gazdasági helyzet javítására, közigazgatási reform, társadalmi béke biztosítására és az új külügyminiszter ösztönös megállapítja, hogy Ausztriát a békeszerződés annyira meggyomorították, hogy törekedni kell mindenképpen a világon békeségben, barátságban élnie. A parlamentben az új kormány bemutatkozása alkalmával magas színvonalú vita fejlődött, melynek a szociáldemokráta ellenék különösen az agkori- és rokkant-biztosítás kiépítését követelte. Az új kormány álláspontját igen határozottan és lemondott kormány feje, *Seipel*, volt kancellár képviselte. Ezen tényleges és diszkrétumok jele annak, hogy Ausztriában mennyire kikapcsolják a személyi ambíciókat, amikor egyesült erővel, a haza sorsa érdekében kell munkálkodni.

Egyébként a pártpolitikai helyzet maradt a régi. Egyik pártnak sem léven a parlamentben abszolút többsége, a polgári pártok, keresztényszocialisták és nagyméretűek együttesen vetik át a kormányt, míg a szociáldemokraták ellenzékihez szorultak, melyet a legtöbb esetben igen szakszerűen és objektív gyakorolnak. Az osztrák keresztényszocialista párt, programja antiszemita részeit kikapcsolván, tulajdonképpen kispolgári demokráta elvek szerint kormányoz. Elveik tekintetében különben hasonló helyzetbe kerültek a szociáldemokraták is. A magántulajdon elleni harcukat ugyanis szűneltették, úgy hogy programjukat főleg azon mérsékelt része szerepel, mely nagyrészt azonos a polgári demokráta elvekkel. Az osztrák pártpolitikai helyzet, amint látható, közel-foghatóan demontstrálja, hogy a mai rettenetes gazdasági helyzetből csakis egy kivezető út vezethet célhoz: a pártok békés együttműködése, a becsület polgári demokrácia alapján.

Legfinomabb kalapok és sapkák
Radványi Jenőné
 Budapest, Baross tér 17. szám

Demokraták az újpesti városházán

A nemzetgyűlési választások után — 1924 őszán — választotta meg Újpest városa a képviselőtestület tagjait. A nemzeti demokráta párt a szociáldemokráta és függetlenségi pártokkal közös listán ment bele a választásokba, az egyesült keresztény községi párttal szemben. A 20 választókörlet közül 11-ben mi győztünk. Nagy eredmény volt ez akkor, mert a választást a régi, elavult 1884. éves községi választójog alapján ejtették meg.

25 választott és 30 virillista városi képviselő tagja van az újpesti nemzeti demokráta pártján. A demokráta párt hozzájárulása nélkül semmi se történhet az újpesti városházán; bár nem vagyunk többségi párt — ilyen nincs is a városházán — súlyban és jelentőségben vezet a demokráta párt. Az összes bizottságokban bent vannak pártunk exponensei: a polgármester és a tanács is számonlányon kénytelen a demokráttal. Minden fontosabb városi ügy tárgyalása előtt az a konferencia határoz, amelynek elnöke *r. Kiss Sándor*, a demokráta párt vezetője.

Mihamarább átalakulunk törvényhatósági jogú városá, és a rangemelés az újpesti nemzeti demokráta párt térhódítása lesz. Hisz a nemzetgyűlési választáskor 3000 voksot adtak le a demokráta listára.

Negyedi-Szobó Béla,
 az újpesti nemzeti demokráta párt alelnöke.

Megint razziáznak

Kereskedők körében egyre fokozódó felháborással tárgyalják azokat a razziákat, melyeket a rendőrség néhány nap óta az élelmiszerkereskedésekben rendez. A kereskedők újabb üldözést látnak ebben és ez készítette a Kereskedelmi és Iparkamara belkereskedelmi csoportját arra, hogy az ügyvel külön ülésen foglalkozzék. Az ülésen, melyen Szalchner Károly elnököl, *Mellinger Mór*, *Kovács Hermann* és *Szász Elemér* dr. felszólalása után elhatározták, hogy felkerik a Kamarát, tegye meg a kormánytól a szükséges lépéseket a sérelmek orvoslására.

Műbutorkiállítás!
 Uri- és házhozba különlegességek
 Hitelekeseinek izetési kedvezmény
TROTZER ÉS WIDDER BUTORIPARI RT.
 Budapest VII, Wesselényi ucca 18. sz.

Célszerű Karácsonyi ajándék

RENDEKIVÜL OLCSÓ AJÁNLAT! **EGYSÉGARA**

Férfi és női fekete, barna, lakk, antilop fél és magas **295.000**

Óriási választék teveször- és hócipőkben

JESCO **SALAMANDER**

VII, Erzsébet-kört 26. sz. || IV, Kossuth Lajos-ucca 2. sz. || Szeged, Károly-ucca 6. szám
 IV, Keleskéméti-ucca 18. sz. || VI, Andrásy-ut 37. szám || Debrecen, Plac-ucca 22. sz.

LEGALKALMASABB-LEGOLCSÓBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Rendkívül árajánlat, míg a készlet tart:

HÓCIPŐ női, magasszárú, fin. gyapjúbéllel	265ezer	NŐI SÁRCIPŐ nyeltes, francia fazon	110ezer
Amerikai gyártmányú, létező legelőgánsabb fazonban	250ezer	REITHOFFER WIMPASSING nyeltes, extra la m. gyönyörű fazonban	125ezer
Eredeti Reithoffer (Wimpassing) magasszárú, finom levelezőbéllel	330ezer	FÉRFISÁRCIPŐ aborolult megbízható minőség	100ezer
FÉRFIHÓCIPŐ finom gyapjúbéllel, kácsi fazon	300ezer	Nyeltes francia fazon	125ezer
Gyarmekhócipő 200-220		Eredeti Reithoffer Wimpassing gyártmányú nyeltes extra la minőség	150ezer
NŐI SÁRCIPŐ kitűnő minőség	88ezer	Gyarmekárcipők 65-76	

Teveször házi cipő la minőség, áthajtos 90-100 ezer börtalppal

Magas csattos házi cipők atacsony sarokkal 140, fél rész. 160 ezer Tornacipők gumitalppal, bivalyibőr talp. SCHAEFFER-egégnél, pal. vagy vastag vörös gumitalppal

Dobrencei-tér 4. Tel.: 5-71 Keresk. szegedényi Védőkre utánvetél! Alapítva 1898.

Pántektől kezdve **A MOZGÓKÉP-OTTHON** új nagy meglepetése

Napkelet hercege **Osztrigás Mici**

Amerikai regény 8 folvonásban **Georgios Foydeau** műve, francia vigjáték 6 fölvi.

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

Mi újság a pártkörökben?

— Vasóra a Lágymányos-Kelenföldi Polgári Körben. F. hó 13-án, szombaton este 8 órakor a *Lágymányos-Kelenföldi Polgári Körben* a 23. Footballklub és a Kör együttes vacsorát tart. E vacsorán ismerkedik meg a 33. FC a lágymányosi polgársággal. A Kör egyik terméke átengedte a 33FC-nak és az alkalommal kívánja a 33FC megismerni a L. K. P. K-t.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör előnöksége kéri a közönséget, méltóztassék az e hó 5-án tartandó gyermekfelruházási jótékonyestélyen pontosan 8 órakor megjelenni az 15 helyes kihaszalása miatt, mivel a tombolajáték hosszú ideig tart s a műsor többi pontja sem eszenvedhet halasztást. — *A közművelődési osztály december 16-án tartja legközelebbi előadását. Előadó: dr. Kont Károly, a kör ügyésze.*

— Vázsonyi Vilmos Budán. Nagy eseményre készül Buda demokrata polgársága. A II. kerületi Demokrata Kör 9-én avatja új tagjait, akik az utóbbi időben tömegesen kéri felvételüket a Körbe. Ez alkalommal meg fog jelenni a Nemzeti Demokrata Párt teljes vezetősége, a tagavató vacsora keretében pedig fel fog szólni Vázsonyi Vilmos is, akit Benedek János dr., Pakols József, Fábán Déla dr. és Baracs Marcel dr. követnek a hivatalos asszónok sorában. A vacsora 8 órakor kezdődik a Szt. Lukács-fürdő Thermal-szállodájának II. emeleti dísztermében. Egy teríték ára 45.000 korona. A vezetőség arra kéri a tagtársakat, hogy részvételi szándékukat legkésőbb e hó 5-ig jelentésk be a körhelyiségben.

— Kultúrestély a III. ker. Demokrata Körben. Az óbudai demokraták köre kulturaprogramja kapcsán egymásutár szállításait meg a főváros legkiválóbb művészeit, íróit és publicistáit. Első kultúrestélyén *Sinán Erzsébet*, „Az Újság” kijűnő munkatársa olvasott fel igen szellemes és hangulatos verseket és esszéket. Rajta kívül *Káldor Gyuláné*, *Klein László* hegedűművész, *Kolner Olga* szerepelt. A zongorakíséretet *Max Gyula* látta el, *Osztár* bécsi konferált.

— Új főtűkár a III. ker. Demokrata Társaságban. A kör vezetőségének közlése szerint *Hanser Béla* főtűkár tisztességéről lemondott. Helyébe *Bodó Rezső* új fogja ellátni a főtűkár teendőket.

— Pártélet a Lipótvárosban. A Lipótvárosi Demokrata Kör egyike a legjobban látogatott demokrata szervezeteknek. Felolvasások, mulatságok és tanácskozások követik egymást, úgyhogy mindig van valami, ami a tagokat a kör helyiségeibe vonzza. E hó másodikán, kedden tagavató vacsora keretében *Baumann János* dr. főtűkár üdvözölte lendületes beszédében a harminc új tagot, *Gál Jenő* dr., a kör elnöke tartott érdekesítő előadást a jelenlegi parlamenti helyzetéről, az ellenzék egy részének kizárásáról és ennek alkotmányjogi oldaláról. Csütörtökön a kerület ifjú demokrata szervezete tartotta szokásos összejövetelét. Nagy érdeklődés előzi meg *Molnár Jenőnek*, a Borszem Jankó kitűnő főszerkesztőjének 9-iki humoros előadását, melyen vendégeket is szívesen lát a vezetőség.

— A politika a városi polgár életében. Az Erzsébetvárosi (XV-XVI) Nemzeti Demokrata Pártkör 3-án, szombaton megtartott szokásos heti összejövetelen *Linhardt Alfréd* dr., a kör egyik vezető egyénisége igen élvezetes és nagy hozzáértést mutató előadásban ismertette a nagyszámban egybegyűlt körtagok előtt a *politikai szervezkedés fontosságát a városi polgár életében*. A kör helyi bizottsága ezt az alkalmat is felhasználta, hogy a szegény gyermekek részére új adakozásra szólítsa fel a tagokat. 3-án, szombaton a kör elnöki tanácsa tartott ülést, melyen belső ügyeket vitatott meg *Benedek Dezső* elnök vezetésével.

— Mikulás-estély az Erzsébetvárosban. A Demokrata Körök Mikulás-estélyeinek sorában előkelő helyet szerez az Erzsébetvárosi (XV-XVI) Nemzeti Demokrata Pártkör 6-iki (szombat) Mikulás-estélye, melynek hatalmas műsorát *Vidor Ferike*, *Szisz Ilá*, *Sándor József*, *Sáfrány Vilmos*, *Nádassy Magda*, *Fekete Imre* és *Nádassy Károly* teszik a humor és jókedv kedvelői számára különösen esztendőző. Ha még hozzátesszük, hogy a hangversenyt reggelig tartó tánc követi, elset mondottunk ahog, hogy az ifjúság minél tekintélyesebb számmal jelenjen meg a nagyszínerűnek ígérkező mulatságon.

— Százhusz rúhcska. A XVII. választókerület helyi bizottsága bizalmas dolgozik hetek óta a karácsonyi gyermekfelruházási akció sikere érdekében. Napról napra folynak a megbeszélések, a bizottság helyi legjobbabb mosolygós pazarollak a gyantánál olvasó vagy kártyázó urakra, hogy minél adakozóbb kedvre derítsék őket. *Sok millió gyűlt már össze* a gyönyörű célra, különösen nagy növekedést jelentette az akció anyagi erejének a 29-én lejárt hangversenyre. *Ragy Gabriella* hűbűbűs éneke, *Székely Magda* graeciánus táncja, *Geller Endre* hegedűjének szívesen szót hangja, *Tókes Anna* szavaltása, *Mészáros Margit* Ady-dalát és dr. *Róka* Béla zongorakísérete nyomán társul és hangulatban milliók vándoroltak az akció névtárába.

A nagy siker *Fekete Mihály*, a vigalmi bizottság elnökének ügybuzóságát dicséri.

— Ötmillió a szegény gyermekeknek. A Józsefvárosi (XVIII) Polgári Demokrata Kör oly agilitást fejt ki kulturális és jótékonyági programjának megvalósítása érdekében, mely a legnagyobb díszreterre válik a vezetőségnek és tagoknak egyaránt. Kedden, 2-ikán alakult meg a kör helyiségében a tisztviselő demokrata szervezete. Erről a gyűléstől külön beszámoló. Szombaton, december 3-án a kerület ifjúdemokratái rendeztek műsoros családi estélyt, mely után késő éjjeli órákig táncolt az ifjúság. Pénteken, december 5-én ugyancsak az ifjúdemokraták tartottak tagterületet, melynek keretében *Grünwald Sándor* tartott igen érdekes feladvást a gazdaságpolitikáról. A jövő héten *Vázsonyi Vilmos* előgyűlést keretében előadást tart a nő szerepéről a közéletben. A jótékonyseg terén is megteszi a magáét a vezetőség. *Zimmermann Dezső* ügyv. alelnök és *Somogyi Zoltán* pénztáros javaslatára a legutóbbi elnökségi ülés a *gyermekfelruházási akció céljaiba ötmillió koronát szavazott meg*. Bizonyára veszik, hogy a tagok önkéntes adományából jelentékeny összeg fog egybegyűlni, hogy enyhítse a Józsefvárosi szegény anyák töl gondjait.

— Megalakult a tisztviselő demokrata szervezete. A magyarországi polgári demokrata szervezkedés hatalmas arányokban és örvendés lendülettel mindinkább újabb tömegeket ragad magával. A hét folyamán a tisztviselők tartottak megbeszéléseket, melyek eredményeképpen most már megalkult a tisztviselő demokrata szervezőbizottsága. A jótékonytatott eszmecserék folyamán egységesen alakult ki olyan meggyőződés, hogy a tisztviselők erkölcsi és anyagi érdekeiket határozottan csak a dolgozó polgársággal karöltve tudják kielégíteni megvédeni. A nagyszámú B-listásokkal ipari és kereskedelmi munkakörökben való elhelyezés, nyugdíjak és másoknál az emberséges életstandardhoz elengedhetetlen mellékkérdések megszervezése teljesen lehetetlen a produktív polgárság jóakarattal segítése nélkül. Az új szervezet lenát legelőszörban tagjai részére munkakörök és álláslehetőségek kíván foglalkozni. Főmunkáit azonban az a tény is, hogy az összes demokrata szervezetek hevonásával karácsonykor szegénysorsú tisztviselőgyermeknek felruházása és egyéb megajándékozása történjék. A szervezőbizottság elnöke *Zsombor Géza* v. államtitkár. Új tagok csatlakozását a Józsefvárosi (XVIII) Demokrata Körben (Nagyfűtáros és Déry uca sarok) lehet bejelenteni.

A Lipótvárosi Demokrata Körben e hó 11-én este fél 9 órakor *Engedi Emil* mérnök „A demokrata és a társadalmi kérdés megoldása” című előadást tart, melyen vendégeket szívesen látunk.

— Új demokrata körhelyiség. A Külső Ferencváros (XII. választókerület) demokratái a napokban foglalták el helyiségüket az Úteg uca 4. szám alatti vendéglő külterületében. A klubélet nagy lendülettel kezdődött meg és a vezetőség mindent megtesz, hogy a kör életi minél bensőségesebb és meglíthetőbb alakuljon.

— A szabadkereskedelmi jelentősége. A Józsefvárosi (XIX) Nemzeti Demokrata Pártkör e hét szerdáján tartotta ismeretterjesztő és propaganda ciklna első előadását. Dr. *Emődi Aladá*, a „Teleia” egyesület főorvosa tartott viteltet és mozgóképekkel tarkított tanácsos előadást, utána pedig *Havas Miksa* dr. a Cobden Szövetség igazgatójának szabad-előadása következett a *szabadkereskedelmi jelentőségéről*. A felolvasások előtt népes taggyűlés tárgyalt a *kerületi beosztások kérdését* az elkövetkező törvényhatósági választások szempontjából. Mint valamennyi demokrata szervezetben, itt is nagy *telmékenységet fejt ki a helygűltetés a jótékonykodás terén*. Milliók gyűlnek össze a nemes célokra és vándorolnak tovább feltűnés nélkül, eszenben oda, ahol a nyomor kell enyhíteni, könnyeket letörölni és fázó gyermekeknek adni kis kabátkát, ruhát, cipőt.

— A ferencvárosi Mikulás. Az Ifjú Demokraták ferencvárosi szervezete december 2-án nagy sikerű műsoros estét rendezett, melynek jóvételét a kerület szegény gyermekeinek felruházására fordították. Öröm volt nézni, a ferencvárosi ifjú, lelkes fiatalokat, mely tomboló tapsviharral fogadta a műsor kitűnő számaint. Az egyes számkokat *Kondor Imre*, az Ifjú Demokraták alelnöke konferálta be. *Dr. Kondás István* megnyitotta szavai után *Babrik János* lant kíséretében énekelte. *Bálint* Erzsike szavalt. *Uray Piroksa* magyar tánc. *Sándor* testvérek gondorka és hegedű szóló után egy kedves tréfát adtak elő a *Róna* testvérek és *Vétes* úr. A műsort ifj. *Pakols György* zárta be pár szóval, amely után szereplőnk és konfetti-tánc, tombola és táncverseny következett. A közönség a cigányzene mellett a késő reggeli órákig maradt együtt.

Felolvas szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel

Felolvas kiadó: Zsombor Géza

DEMOKRATA NAPTÁR

December 6. szombat

Kelenföld-Lágymányosi Polgári Körben 8 órakor jótékonyestély hangverseny. — Józsefvárosi (XVIII) Polgári Demokrata Körben műsoros családi estély. — Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkörben (XV-XVI) mikulás-est. — Józsefvárosi (XVIII) Polgári Demokrata Kör: Műsoros családi estély (8 óra). — Józsefvárosi (XIX) Nemzeti Demokrata Pártkör: Művész-estély (9 óra).

December 7. vasárnap

Erzsébetvárosi (XIV) Demokrata Körben a Polgári Jótékony Asszociáció gyermekfelruházó ünnepére d. e. 10 órakor.

December 9. kedd

II. ker. Demokrata Kör vacsorája este 8 órakor a Lukács-fürdő szállójában. Résztvevők: Vázsonyi Vilmos és a párt képviselő-tagjai. — Józsefvárosi (XVI) Nemzeti Demokrata Pártban tagavató vacsora. — Lipótvárosi Demokrata Körben Molnár Jenő humoros felolvasása (8 óra). — Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Körben elnökségi ülés.

December 10. szerda

III. ker. Demokrata Társaságban választmányi ülés (9 óra). — Erzsébetvárosi Demokrata Pártkörben (XV-XVI) választmányi ülés (8). — utána Bródy Ernő dr. avatja fel az új tagokat.

December 11. csütörtök

A Belvárosi Demokrata Párt alakuló közgyűlése (este 9) Kiszold-féle étterem (Belvárosi Duna uca), utána pártvacsora. — A Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Körben választmányi ülés. — Józsefvárosi (XVIII) Polgári Demokrata Körben Vázsonyi Vilmosné felolvasása.

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI. Teréz körút 7. Telefon 25-10, 198-05).

Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért-kávéház. Telefon J. 85-47. Pártnap: csütörtök).

II. ker. Demokrata Kör (II. Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: szombat).

III. ker. Demokrata Társaság (III. Kulesz utca 1. Pártnap: szerda).

Belvárosi Demokrata Pártkör (Pártnap: csütörtök).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V. Koháry uca 4. Tel. 69-76. Pártnap: kedd).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI. Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

Demokrata Asszociációk: I. *Reiss Devid* asszociáció (Karikás-vendéglő). — II. *Demokrata Barátok Asszociációja* (Központi Demokrata Kör). — III. *Ledermann Mór-asszociációja* (Báthory-kávéház). — IV. *Bródy Ernő-asszociációja*. — V. *Turul-asszociációja* (V. Szondy u. és Pelsőrdőrsor u. sarok, vendéglő). — VI. *Polgári Jótékony Asszociációja* (Lovrasi-kávéház).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII. Király u. 55. Tel. J. 119-57. Pártnap: csütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. vál. ker. VII. Danjanich u. 51. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda. Társasvacsora: Csütörtök).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII. Thököly út 80. Tel.: 81-84. Pártnap: szerda).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII. Rákóczi út 41. Tel. J. 94-98. Pártnap: kedd. Társasvacsora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII. Déry u. 16. Pártnap: csütörtök). Minden hó első szombatján kultúrestély és társasvacsora).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII. Baross u. 84. Pártnap: szerda).

Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX. Ferenc körút I. Tel. J. 49-73. Pártnap és társasvacsora: csütörtök).

Újpesti Nemzeti Demokrata Párt.

Rákospalota Nemzeti Demokrata Párt.

Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt.

Kispesti Nemzeti Demokrata Párt.

Monori Nemzeti Demokrata Párt.

Miskolci Nemzeti Demokrata Párt.

Zongorát—Planinót

megvesz a Reményi

elárusít zongora, feladást meg nem látogatta Budapest VI. kerület uca 38. Hango-és. Avinás, vétel, csere, becsülés, beraktározás

REMENYI

GÁSPÁR FÜLÖP
 Budapest VI, Hungária körút 72. szám
 Telefonszámok:
 4-68, 39-60, 60-21

Shállít **száraz tűzifát**
 7000 kalórián felüli **porosz szenet**
 Elsőrendű **retortabükkfaszenet**
 házhoz szállítva, fuvarokban, vagy fát és szenet egy fuvarban. — Vidéki szállításokat vagon-tételekben is eszközöl.

A cég 30 éves jó hírneve biztosítja a szolid árakat, a hiánytalan súlyt, a legjobb minőséget és pontos kiszolgálást!

Részletre kaphat kedvező feltételek mellett kész férfi-, fiu- és gyermekruhákat
 reglánt, télikabátot és szőrmekabátokat, férfi és női szöveteket, bélelt, vászon- és mosóruát, férfi- és női cipőket
JUNGREISZ SÁNDOR, Király u. 58

Házasság.
 közvetlenségi ügyben méltóztatassék bizalommal
Faragó Jenő
 irodájához fordulni, Budapest VIII, Népszínház ucca 16-18. Díjtalan felvilágosítás. Cégjelzéstelen levelezés

Olcsón és jól vásárolhat saját műhelyünkben készült legfinomabb kivitelű **ékszereket**, különleges ezüst dísz tárgyakat
Keleti és Herbsli ékszerészeknél, Dohány ucca 5/a, a templommal szemben
 Ékszerételek napl. áron, bármily ósaszégy

Vászon-, sifón- és damast-árakat kicsinyben is
 nagyban áron vásárolhat a Belvárosi Vászon-áru Részvénvtársaságnál IV. ker., Kemermayer Károly ucca 10. szám. (Év. iskolaépület)

Villányi pezsgő
 (Schaumburg-Lippe herceg udv. pinczéje)
 1911-es és 1913-as töltés.

Mindenemű gazdasági gépeket a legolcsóbban azonnal raktárról szállít:
Dénes B. rt.
Budapest
 Központi iroda:
 V, Váci út 98
 MINTARAKTAR:
 Budapest VI, Vilmos császár út 61
 SÜRGÖNYCIM: „DEBERT“

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek
 BALASSA HUNGÁRIA
 DROGERIA Budapest
 VIII, József körút 13.

Nagy karácsonyi vásár!
 Saját készítményű férfi- és női fehérenműek!
 Zefir férfing 2 gallérral ... 105 K
 Zefir férfing 2 gallérral, béleelve ... 150 K
 I-a frakking pike mellet ... 140 K
 I-a frakking pike mellet, kézzel voi ... 180 K
 Köpper alsónadrág, hosszú ... 85 K
 Férfi hálóing ... 110 K
 Férfi hálóing ... 135 K
 Női himzett ing ... 38 K
 Női himzett nadrág ... 38 K
 Továbbá nagy választék sifón, szövet, vászon, flannel, zsebkezdő és az összes úri és divat cikkekből.
 Az árak ezer koronákban értendők!
Polonyi és Török
 divataruháza
 Budapest, VII., Király ucca 83.
 Telefon: József 44-69 szám.

uj RÁBA teherautók
 Reiman
 V, Vörösmarty tér 3. szám

PÉNZKÖLCSÖN
 Ékszerre, szőnyegre, szőrmére, mindennemű érték tárgyra. Ékszerok, szőnyegek, műtárgyak vétele és eladása **EXPRESS**
 V, Bálvány ucca 23 Szabadság tér sarok

GROZIT
 ASZFALT- ÉS KÁTRÁNYVÉNYTERMÉK-
 GYÁR BUDAPEST
 GYÁR: X, Gyömrői út 44. szám
 VÁROSÍ IRODA: V, Kádár ucca 4. sz.ám
 Aszfalt- és kátrány fedeltelmezek. Vállal tötfeledest

OPERA-ÉTTEREM VI., Andrassy-ut 25
 Esténként **Kozák Gábor** muzsikál
 Szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap **Bucsky-féle disznótóros vacsorák**
 Naponta **Bucsky-féle ételkülönlegességek és Bucsky által főzött halászlé**
 A vezekiő-pincében **Bubi** énekel
 A félelemlen külön terem lakodalmak és térszassvacsorákra díjlatlanul

Szenzációs olcsóság!
 80 cm. széles futószőnyeg 50.000 K. Estendő- és futószőnyegekből nagy választék. **Klein Sándor** kárpitos-kellék-nagykereskedő, Budapest VI, Teréz körút 1/a szám

KARLSBADI VÁSÁR
 Unger edényáruházában,
 Király ucca 43
 Azonkiül ajándéknak 6 és 12 személyes **Kobal és Hirkenhammer** étkészletek, nemes porcellánból, valódi arannyal **Teás, Mocca, Sandwich és kávékészletek. Alt Wien, Japán és eredeti párizsi minták**
 1 teáskészlet 6 személyes ... 48.000
 1 kompótkészlet 6 személyes ... 29.000
 6 pár teáscsésze, 12 db ... 19.000
 Pecsényéstál, 4 személyes ...
 Tányér, mély vagy lapos ... 6.000
 Tányér, dessert 19 cm ... 3.500
 Pecsényéstál, 6 személyes ... 18.000
 ... 15.000

